

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra evropských studií

Bakalářská práce

2020

Petr Kadlec

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra evropských studií

**Neutralita jako překážka pro zapojení do PESCO:
Porovnání příkladu Irska a Malty**

Bakalářská práce

Autor práce: Petr Kadlec

Studijní program: Mezinárodní teritoriální studia

Vedoucí práce: doc. Mgr. Tomáš Weiss, M.A., Ph.D.

Rok obhajoby: 2020

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 31. 07. 2020

Petr Kadlec

Bibliografický záznam

Kadlec, Petr. *Neutralita jako překážka pro zapojení do PESCO: Porovnání příkladu Irsko a Malty*. Praha, 2020. 52 s. Bakalářská práce práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut Mezinárodních teritoriálních studií. Katedra evropských studií. Vedoucí diplomové práce doc. Mgr. Tomáš Weiss, M.A., Ph.D.

Rozsah práce: 87 984 znaků

Anotace

Permanent Structured Cooperation (PESCO) je obranná a bezpečnostní spolupráce v rámci Evropské unie, která byla iniciována na konci roku 2017 a jejím cílem je zvýšení obraných kapacit členských států EU. Do této spolupráce se rozhodlo zapojit 25 členských států včetně neutrálních, kromě Dánska a Malty. Práce je komparativní případovou studií, která zkoumá, proč se Irsko do této spolupráce rozhodlo zapojit a Malta nikoliv, když jsou oba neutrálními státy, které mají několik společných znaků. Komparace neutralit obou států je prováděna na vlastním komparačním modelu s jasně definovanými faktory v právní a zahraničně politické oblasti, přičemž práce na základě tohoto srovnání dochází k závěru, že jejich neutrality jsou natolik odlišné, že významně ovlivňují chování a působení obou států v mezinárodním prostředí. Výsledky komparace jsou dále aplikovány na příklad spolupráce PESCO, kde práce zkoumá, proč se Irsko a Malta odlišně zapojují do PESCO a zda odlišné neutrality Irska a Malty jsou důvodem, které Irsku, umožňují se zapojit a Maltě nikoliv.

Annotation

Permanent Structured Cooperation (PESCO) is a defence and security cooperation within the European Union. It was activated at the end of the year 2017 and the goal of the cooperation is to increase the military capabilities of the Member States. So far 25 out of 27 Member States have joined the cooperation including neutral states except for Denmark and Malta. The thesis is a comparative case study which scrutinizes why Ireland decided to join the cooperation and Malta did not although both are neutral states sharing many common denominators. Comparison of states' neutralities is based upon own comparison model with clearly defined criteria in the field of law and foreign policy. The comparison shows that countries' neutralities are very different from each other and the difference heavily impacts their behaviour in the international arena. The results are further applied to the case study of PESCO to research why do they differ in the participation in the cooperation and if the different nature of neutralities is the reason why Ireland is permitted to join the PESCO and Malta is not.

Klíčová slova

Neutralita, PESCO, Irsko, Malta, trvalá neutralita

Keywords

Neutrality, PESCO, Ireland, Malta, permanent neutrality

Title

Neutrality as an obstacle to join PESCO: Comparison of Ireland and Malta

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval za vedení, odborné připomínky a neskonalou trpělivost vedoucímu mé práce docentovi Mgr. Tomáši Weissovi, M.A., Ph.D.

Obsah

Seznam zkratk	2
Úvod	3
1 Neutralita	9
2 Stálá strukturovaná spolupráce (PESCO)	15
3 Srovnání neutralit Irska a Malty	19
3.1. Metodologie	19
3.2. Neutralita jako právní norma	23
3.3. Neutralita jako zahraniční politika	29
4 PESCO: Neutrality Irska a Malty	36
Závěr	42
Summary	45
Použitá literatura	46

Seznam zkratk

EHS – Evropské hospodářské společenství

EU – Evropská unie

EU Battlegroups – síly rychlé reakce

FAC – Rada pro zahraniční věci

HDP – Hrubý domácí produkt

NATO – Severoatlantická aliance

OSN – Organizace spojených národů

PESCO – Stálá strukturovaná spolupráce (Permanent Structured Cooperation)

RB – Rada bezpečnosti Organizace spojených národů

SBOP – Společná bezpečnostní a obranná politika Evropské unie

SZBP – Společná zahraniční a bezpečnostní politika Evropské unie

USA – Spojené státy americké

Úvod

Idea společné obrany v rámci evropských států vznikla už v 50. letech 20. století, avšak politická neochota nedovolovala po velmi dlouhou dobu tento plán efektivně zrealizovat. Přestože od té doby docházelo v průběhu času k postupnému sbližování názorů na toto téma, tempo bylo vpravdě velice pozvolné. Teprve až v 90. letech 20. století dospěli evropští lídři ke shodě ohledně budování evropské obrany. S tímto cílem byla v roce 1999 vytvořena Evropská bezpečnostní a obranná politika, která v roce 2009 s přijetím Lisabonské smlouvy byla přejmenována na současnou Společnou bezpečnostní a obrannou politiku Evropské unie (SBOP). Tato potřeba budovat a posílit obranné kapacity Evropské unie, byla jasně identifikována i jako jeden ze strategických cílů v Globální strategii zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie,¹ která vznikla v roce 2016. Evropské unii by její naplnění mělo umožnit, aby v otázkách bezpečnosti mohla jednat samostatně, tedy získat strategickou nezávislost. Převzetí větší odpovědnosti za svou obranu navíc zvýší důvěryhodnost Evropanů v očích Spojených států amerických. Zdaleka ne všichni evropští členové NATO totiž vynakládají dostatečné prostředky na obranu, k čemuž se vstupem do aliance zavázali. Pro naplnění cílů této strategie v praxi byla na žádost členských států na konci roku 2017 aktivována Permanent Structured Cooperation (PESCO),² česky tzv. Stálá strukturovaná spolupráce. Jejím úkolem je prohloubení obranné spolupráce mezi státy, které se k tomu dobrovolně zaváží, a to skrze účast na specifických projektech, jež spolupráce zastřešuje. V rámci těchto projektů se zúčastněné státy snaží v určitých oblastech umožnit a lépe koordinovat vývoj obranných kapacit, stejně jako zvýšit celkový objem investic vynakládaných na obranu.

Celkem se do PESCO rozhodlo k datu 8. 7. 2020 zapojit 25 z 27 členských států Evropské unie, a to vyjma Dánska, které má trvalou výjimku z Bezpečnostní a obranné politiky (SBOP) a neutrální Malty. Právě specifikem této obranné spolupráce je skutečnost, že se do ní rozhodly zapojit i trvale neutrální státy – Irsko, Finsko, Rakousko a Švédsko. Na tomto místě je potřeba definovat, co pojem trvalá neutralita znamená. Tato práce bude

---

¹ EEAS PRESS TEAM. *Globální strategie zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie* [online]. Brusel: EEAS, 2016 [cit. 31.07.2020]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/topics/eu-global-strategy/17304/global-strategy-european-unions-foreign-and-security-policy_en

² EEAS PRESS TEAM. *Permanent structured cooperation - PESCO: Deepening defence cooperation among EU member states* [online]. Brussels: EEAS, 2019 [cit. 31.07.2020]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/pesco_factsheet_november_2019.pdf

pracovat s definicí neutrality podle knihy *Encyclopaedic Dictionary of International Law*, která říká: „*trvale neutrální stát je stát, jehož nezávislost a integrita jsou trvale garantovány [mezinárodní] smlouvou, ve které se stát zavazuje nevstupovat do vojenských aliancí (vyjma pro účely sebeobrany) a nepřijímat žádné mezinárodní závazky, které by ho nepřímo mohly zatáhnout do války.*“³ Jinými slovy, trvale neutrální status vylučuje spolupráci vojenského charakteru, která by danému trvale neutrálnímu státu v případě vypuknutí vojenského konfliktu znemožnila dostát jeho neutrálním povinnostem, vyjma případu sebeobrany. Tyto povinnosti vyplývají z neutrálního práva a dále z tzv. neutralizační smlouvy konkrétního státu. Jelikož PESCO je spolupráce v oblasti obrany (avšak ne nutně v oblastech sebeobrany), a z logiky věci je i vojenského charakteru, může tak ze své podstaty být nekompatibilní se statutem trvalé neutrálních států, který spolupráci ve vojenské oblasti zapovídá.

Motivací pro napsání této práce proto byla snaha zjistit, proč se neutrální členské státy, ačkoliv se jedná v podstatě o spolupráci vojenského typu, rozhodly do této spolupráce zapojit, když jejich neutrální statut vojenskou spolupráci vylučuje. Již tento fakt vzbuzuje otázky ohledně možné interference s neutralitou států. Pokud by se však rozhodly zapojit všechny neutrální státy, signalizovalo by to, že neutralita s největší pravděpodobností nepředstavuje pro státy překážku se do takové spolupráce zapojit. Je totiž velice nepravděpodobné, až takřka vyloučené, že by se naráz všechny tyto státy vědomě zřekly své neutrality, kterou po dlouhá desetiletí, či dokonce staletí, pracně budovaly. V takovém případě by bylo možné vyvodit, že zapojením do PESCO nedochází k interferenci s neutrálním statutem dotyčných států. Jenže ve skutečnosti ne všechny neutrální státy Evropské unie se rozhodly zapojit. Naproti Irsku, Finsku, Rakousku a Švédsku totiž stojí Malta, která se rozhodla nepřipojit, a na první pohled není zcela zřejmé, proč se tak rozhodla. V případě, že by tím důvodem bylo možné narušení její neutrality, mohlo by to implikovat, že účastí v PESCO by mohlo dojít minimálně ke zpochybnění neutrality zapojujících se států, byť i jen v teoretické rovině. To vše jen umocňuje potřebu detailně zkoumat tento jev, tedy zapojení, respektive nezapojení neutrálních států do PESCO a jaké důvody je vedly k jejich rozhodnutí. Dalším z důvodů pro napsání této práce bylo

---

³ GRANT, John P. a J. Craig BARKER, eds. *Encyclopaedic Dictionary of International Law*. In: GRANT, John P. a J. Craig BARKER, eds. *neutralized States* [online]. Oxford University Press, 2009 [cit. 26.07.2020]. Dostupné z: <https://www.oxfordreference.com/view/10.1093/acref/9780195389777.001.0001/acref-9780195389777-e-1558>

nedostatečné dosavadní zkoumání zapojení neutrálních států do PESCO, zvláště pak absence komparování důvodů, které tyto státy vedou, či naopak odrazují od zapojení se do této spolupráce. Stejně tak i absence porovnání zapojení Irska a Malty do PESCO. Jinými slovy, motivací bylo vyplnění tzv. prázdného, bílého, místa v pomyslné akademické knihovně. Významným důvodem byl též potenciál, který v sobě PESCO dle názoru autora této práce ukrývá a který, pokud bude dobře uchopen a bude-li dostatek politické vůle ze strany členských států, by mohl vést k mnohem hlubší integraci na poli evropské obrany a změnit tak dosavadní postavení Evropské unie v globálním měřítku, alespoň co se obranných kapacit a závislosti na Spojených státech amerických v těchto věcech týče.

Práce analyzuje zapojení neutrálních států do PESCO na konkrétním příkladu právě dvou států. Malty, která se rozhodla nezapojit, a Irska, které se naopak do spolupráce zapojilo, tak aby byli analyzováni zástupci v obou skupinách. Výběr právě těchto dvou zemí je zcela záměrný. Zaprvé, obě jsou neutrální, zadruhé, obě jsou členy Evropské unie, zatřetí, obě se extenzivně zapojují do Společné bezpečnostní a obranné politiky⁴, začtvrté se v obou případech jedná o ostrovní státy, což ovlivňuje jejich strategické uvažování a zapáté, obě země si nesou podobné kulturní a historické dědictví dané mimo jiné nadvládou Velké Británie. Zvolením těchto dvou zemí z celkem pěti možných se práce snaží nabídnout co možná nejlepší komparační model, jelikož Irsko a Malta spolu sdílejí nejvíce společných jmenovatelů, a přesto jsou jejich rozhodnutí ohledně zapojení se do PESCO naprosto odlišná.

Hlavní výzkumnou otázkou je: „Proč se Irsko a Malta odlišně zapojují do bezpečnostní a obranné spolupráce PESCO?“. Při hledání odpovědi na hlavní výzkumnou otázku se práce současně pokusí potvrdit, či vyvrátit hypotézu, že neutralita Malty je natolik odlišná, že je důvodem pro nezapojení se do PESCO. Potvrzení hypotézy by totiž vyvolalo další otázky, na které by se práce mohla pokusit odpovědět – zejména v čem konkrétně se tedy neutralita Malty od neutrality Irska odlišuje, respektive, jak je možné, že irská neutralita zapojení do PESCO umožňuje? To navíc vede k otázce, co Irsko motivuje k tomu, být součástí této spolupráce, přestože se vystavuje možnému zpochybnění své neutrality, byť i jen teoreticky?

---

⁴ FIOTT, Daniel. Being small, acting tall? Malta and European defence. *The Common Security and Defence Policy: National Perspective* [online]. 2015, č. 79 [cit. 22.07.2020]. Dostupné z: <http://www.egmontinstitute.be/content/uploads/2015/05/ep79.pdf?type=pdf>

Odpovědi na tyto otázky umožní analyzovat a interpretovat důvody pro zapojení Irska a důvody pro nezapojení Malty a jejich následnou komparaci. To by mělo pomoci objasnit, proč se tyto dva neutrální státy, které jsou si v lecčem podobné, natolik liší ve svém přístupu k PESCO. Dále práce zodpoví, proč je neutralita v případě jednoho státu problém a v případě druhého není a tím poukázat na podobnosti a rozdíly ve vztahu k PESCO. Z analýzy kompatibility neutrality, na příkladu Irska a Malty, a obranné spolupráce PESCO, se práce pokusí učinit obecný závěr, zda koncept neutrality je, či není překážkou pro účast na projektech v rámci PESCO. Případně jestli participací nedochází ke zpochybnění neutrálního statutu.

Práce je komparativní studií, přičemž studie je prováděna s využitím vlastního modelu na základě předem definovaných faktorů. V následující kapitole práce porovnává neutrality Irska a Malty z pohledu práva, a v další kapitole pak v oblasti zahraniční politické praxe, ve které dojde k interpretaci předchozích výsledků ve vztahu k PESCO.

Struktura práce je rozdělena do dvou celků. První část je teoretická a zabývá se samotnou neutralitou a také představuje PESCO. Čtenář se zde seznámí s možnými definicemi a koncepty neutrality v mezinárodních vztazích a následně je mu stručně představena obranná a bezpečnostní spolupráce PESCO. Druhá část, praktická, se už věnuje komparaci neutralit Irska a Malty. Nejdříve metodologie popíše model celé komparace a dále výběr každého kritéria a zdrojů na základě nichž bude neutralita dotyčného státu v případě daného faktoru zkoumána. Dále bude následovat už samotná komparace. Ta je rozdělena na dvě podkapitoly, oblasti, ze kterých bude na neutralitu nahlíženo, nejprve právní a poté zahraničněpolitická, přičemž v rámci komparace je na státy nahlíženo jak z teoretického pohledu, tak praktického. V obou těchto oblastech se práce snaží poukázat na podobnosti, či rozdíly v tom, jak oba státy svou neutralitu definují, na čem ji zakládají, jak ji interpretují a jak s ní nakládají. Na základě výsledků komparace v těchto dvou oblastech pak bude práce schopna říct, zda a nakolik je koncept neutrality Malty odlišný od toho irského. Toto zjištění bude pak dále sloužit jako výchozí bod pro další kapitolu. Třetí, závěrečná, část analyzuje a srovnává odlišný přístup a zapojení Irska a Malty do PESCO. Práce v této kapitole zkoumá každého aktéra zvlášť a poté výsledky navzájem komparuje a snaží se je interpretovat, přičemž cílem kapitoly je odpovědět na výzkumnou otázku a potvrdit, či vyvrátit hypotézu.

Práce v teoretické části věnující se neutralitě je založena zejména na sekundárních

zdrojích, přičemž práce převážně čerpá z Max Planck Encyclopedias of International Law (MPEPIL) a z The Oxford Handbook of International Law in Armed Conflict, které bohatě pokrývají téma neutrality a v obou případech se jedná o renomované knihy. Dále je kapitola doplněna o primární zdroje, jako například Haagské úmluvy a pak také oficiální dokument vydaných švýcarským ministerstvem zahraničí. Kapitola věnující se popisu PESCO je založena primárně na oficiálních webových stránkách EU a dokumentech vydaných Evropskou unií, dále odborné literatuře zabývající se spoluprací PESCO. Pro doplnění autor práce použil i informace z webu Euroskop.cz, provozovaným Úřadem vlády ČR. Použitá literatura ve výzkumné části věnující se porovnání Irské a Maltské neutrality byla pak specificky určena pro každý faktor v rámci této komparace zvlášť. Podrobněji je to proto popsáno v metodologii. Poslední kapitola, která se věnuje už konkrétnímu zapojení či nezapojení Irska a Malty do PESCO používá jako primární zdroje diskuse v irské horní a dolní komoře parlamentu a parlamentní diskuse v maltském jednokomorovém parlamentu. Zdroje byly vyhledány na oficiálních webových stránkách těchto institucí s pomocí vyhledání klíčových slov: PESCO, neutralita. V případě maltského parlamentu z důvodu nefunkčnosti vyhledávače na webových stránkách bylo nutné provést podrobnou analýzu každého zápisu ze všech plenárních zasedání od roku 2017. V tomto roce totiž poprvé ve veřejném prostoru zazněly informace spojené s PESCO a také 6. března 2017⁵ došlo poprvé na plénu Rady pro zahraniční věci (FAC), ale i obecně na úrovni EU, ke shodě ohledně rozvíjení PESCO, které bylo oficiálně komunikováno. V zájmu kvality výzkumu bylo potřebné analyzovat i plenární zasedání, jež se uskutečnily před spuštěním spolupráce, tj. 13. listopadu 2017⁶, jelikož téma mohlo být na plénu národního parlamentu probíráno už v době před samotným spuštěním spolupráce. V případě irského parlamentu tomu bylo již 8. března 2017⁷. Při analýze každého dokumentu z maltského parlamentu bylo opět použito vyhledávání výše zmíněných klíčových slov. Vzhledem k povaze pramenů není třeba primárně zkoumat jejich důvěryhodnost, ale je potřeba se zaměřit zejména na styl jazyka, názorové zabarvení, autora projevu a také dbát na způsob správné interpretace pramene. Pro doplnění byly ve

---

⁵ COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Council conclusions on implementing the EU Global Strategy in the area of Security and Defence*. 2017.

⁶ UNION, Council of the European. *Permanent Structured Cooperation (PESCO) - Council Decision - adoption*. Brussels, 2017.

⁷ KENNY, Enda. *European Council Meeting: Statements – Dáil Éireann (32nd Dáil) – Wednesday, 8 Mar 2017 – Houses of the Oireachtas*. Dublin, 2017.

výzkumné části použity i sekundární zdroje. V případě Irska odborné publikace, které se zabývají zapojením Irska do PESCO, jako například *The Irish Yearbook of International Law*.⁸ V případě Malty byla z důvodu nedostatečného pokrytí tématu z primárních zdrojů, taktéž použita jako v případě Irska odborná literatura.⁹

---

⁸ CLANCY, Pearce. Arise, Sleeping Beauty: What PESCO means for Ireland. In: *The Irish Yearbook of International Law* [online]. 2018. Bloomsbury Publishing, 2020 [cit. 30.07.2020]. Dostupné z: https://books.google.co.uk/books?id=ph_YDwAAQBAJ&pg=PA88&lpg=PA88&dq=malta+PESCO+mt&source=bl&ots=G1zCShVzXK&sig=ACfU3U28A8XQ02xZM4IJmxl9HC3RIG2W5w&hl=en&sa=X&ved=2ahUKEwigpq2P75XpAhVQsaQKHetfAuUQ6AEwBnoECAoQAQ#v=onepage&q=malta%20PESCO%20mt&f=false

⁹ HILLARY, Briffa. *Malta: Bridge of the Mediterranean* [online]. London: King's College London, 2018 [cit. 29.07.2020]. Dostupné z: <http://ams.hi.is/wp-content/uploads/2018/06/Malta-Bridge-of-the-Mediterranean-Neutrality-as-a-Small-State-Status-Seeking-Grand-Strategy.pdf>

1 Neutralita

Pojem neutralita je velice vágní a má vícero rozměrů, jako například morální, etický, právní, geopolitický apod. I v případě omezení se jen na obor mezinárodních vztahů, v kontextu diplomacie a politiky se toto slovo vztahuje k široké škále konceptů, přičemž je potřeba brát v úvahu, že ty jsou navíc závislé na ideologii, místě, mezinárodním systému, časovém období, a dokonce i na jedincích. Práce bude proto pracovat s pojmem neutralita v kontextu mezinárodních vztahů a mezinárodního práva, a tedy zejména států a jejich zahraniční politiky. Avšak i v případě kontextu mezinárodních vztahů můžeme najít rozdílné definice. Zatímco v Salem Press Encyclopedia je neutralita popsána jako „*politický postoj odmítající se spojit s jakoukoliv stranou konfliktu*“, ¹⁰ Encyclopaedia Britannica říká, že „*neutralita je právní status státu vyplývající z abstinence na účasti ve válkách mezi ostatními státy*“. ¹¹ V jednom případě je tedy označena za politický postoj a ve druhém za právní status. Tento rozkol, respektive evoluci, v chápání a samotném významu slova vystihuje Paul Seger výrokem, že „*v dnešním světě je termín neutralita používán a chápán jako koncept zahraniční politiky spíše nežli právní norma*“. ¹²

Vzhledem k tomu, že se tato práce zabývá neutralitou Irska a Malty, bude se následující kapitola věnovat pouze konceptům, které jsou pro tyto dva státy relevantní. V prvním případě je to koncept tzv. neutrality, který definuje základní práva a povinnosti, které by měl každý stát na sebe převzít, pokud se chce stát neutrálním, nehledě na to, jakou neutralitu bude ve skutečnosti následně praktikovat. Druhým v pořadí bude koncept tzv. trvalé neutrality, v mezinárodním právu nazývaný neutralizace, jehož základ je postaven zejména na předchozím konceptu. Tento koncept je však svou povahou specifický a v podstatě všechny státy požívající tohoto statusu se od sebe navzájem odlišují. Znalost těchto dvou konceptů je naprosto klíčová pro pochopení této práce, protože na nich bude práce dál stavět a odkazovat se na ně. Je nutné ale upozornit na to, že státy obecně si svou

---

¹⁰ ZIMMER, Scott, MLS. Neutrality (political relations). In: *Salem Press Encyclopedia* [online]. 2019 [cit. 31.07.2020]. Dostupné z: <https://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=shib&custid=s1240919&direct=true&db=ers&AN=87323974&site=eds-live&scope=site&lang=cs>

¹¹ THE EDITORS OF ENCYCLOPAEDIA BRITANNICA. Neutrality. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 8. 1. 2020 [cit. 14.07.2020]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/neutrality>

¹² SEGER, Paul. The Law of Neutrality. In: CLAPHAM, Andrew a Paola GAETA, eds. *The Oxford Handbook of International Law in Armed Conflict* [online]. Oxford University Press, 2014 [cit. 14.07.2020]. Dostupné z: <https://www.oxfordhandbooks.com/view/10.1093/law/9780199559695.001.0001/law-9780199559695-e-10>

neutralitu vždy vykládají po svém, i přesto, že následující práva a povinnosti jsou součástí neutrálního práva a měly by tak být závazné pro všechny neutrální státy. Ve skutečnosti tomu tak vždy není.

První konceptem je tedy tzv. neutralita, představující v podstatě právní základ neutrality, který by měl každý stát požívající jakéhokoliv neutrálního statusu splňovat. Definice, se kterou bude tato práce dále pracovat, je, že „*neutralita znamená určitý status státu, definovaný mezinárodním právem, kdy se neúčastní ozbrojeného konfliktu*“.¹³ Tento status tak umožňuje distancovat se od účasti v konkrétním probíhajícím válečném konfliktu, což s sebou přináší určitá privilegia a povinnosti, souhrnně nazývány jako neutrální právo. To je vymezeno zejména v Pařížské deklaraci o respektování námořního práva z roku 1856¹⁴ a ve dvou úmluvách II. haagské konference z roku 1907, konkrétně v V. úmluvě o právech a povinnostech neutrálních mocností a osob v případě války na zemi¹⁵ a ve XIII. úmluvě o právech a povinnostech neutrálních mocností v námořní válce.¹⁶ Úmluvy sice neobsahují žádnou definici neutrality jako takové, zato do velké míry kodifikují příslušná práva a povinnosti neutrálních států.

V první řadě je neutrální stát zavázán nezapojovat se vojensky do ozbrojeného konfliktu mezi dalšími státy. Zadruhé, neutrálním státům je zapovězeno poskytování vojenské podpory válčícím stranám ať už skrze vlastní jednotky, dodávky zbraní nebo umožnit využít území neutrálního státu. S odkazem na poslední jmenovanou povinnost se neutrální stát proto zavazuje podniknout nezbytné kroky na ochranu svého teritoria na souši i na moři a zajistit ochranu vzdušném prostoru proti případnému narušení jednou z válčících stran.¹⁷ Je však nutné podotknout, že Haagská pravidla leteckého boje z roku 1923,

---

¹³ BOTHE, Michael. Neutrality, Concept and General Rules. In: *Max Planck Encyclopedias of International Law (MPEPIL)* [online]. Oxford Public International Law, 2015 [cit. 14.07.2020]. Dostupné z: <https://opil.ouplaw.com/view/10.1093/law:epil/9780199231690/law-9780199231690-e349?prd=MPIL#>

¹⁴ Declaration Respecting Maritime Law. In: *International Committee of the Red Cross* [online]. 16. 4. 1856 [cit. 14.07.2020]. Dostupné z: <https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Article.xsp?action=openDocument&documentId=473FCB0F41DCC63BC12563CD0051492D>

¹⁵ *Convention(V) respecting the Rights and Duties of Neutral Powers and Persons in Case of War on Land*. [online]. 1907 [cit. 14.07.2020]. Dostupné z: <https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/xsp/.ibmmodres/domino/OpenAttachment/applic/ihl/ihl.nsf/71929FBD2655E558C12563CD002D67AE/FULLTEXT/IHL-20-EN.pdf>

¹⁶ *Convention (XIII) concerning the Rights and Duties of Neutral Powers in Naval War*. [online]. 1907 [cit. 14.07.2020]. Dostupné z: <https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/xsp/.ibmmodres/domino/OpenAttachment/applic/ihl/ihl.nsf/06A47A50FE7412AFC12563CD002D6877/FULLTEXT/IHL-28-EN.pdf>

¹⁷ SEGER, Paul. *The Law of Neutrality*.

stanovující právě i nedotknutelnost vzdušného prostoru, nikdy nevstoupila v platnost a jen některá pravidla se následně stala součástí mezinárodního obyčejového práva.¹⁸ Poslední, neméně důležitou povinností je, zacházet s oběma válčícími stranami rovnocenně. Týká se to zejména možných restriktivních opatření, která tímto musí být uplatňována vůči všem válčícím stranám rovnocenně.¹⁹ Tato povinnost, ostatně jako celé neutrální právo, se ale týká pouze vztahu stát–stát. Ačkoliv tedy neutrální státy nemohou válčící strany přímo samy vyzbrojovat, nejsou povinovány v této činnosti zabránit jiným subjektům, například soukromým, a to ani pokud takové subjekty jsou vlastněny některou z válčících stran. Samy však mohou, při zachování rovnocenného přístupu, válčícím stranám dodávat zboží nevojenského charakteru a poskytovat úvěry či civilní služby. V souladu s pravidly má neutrální stát možnost omezit export do těchto zemí, avšak v takovém případě musí opět zachovat zmíněný rovnocenný přístup ke všem válčícím stranám.²⁰ V praxi je tedy možné vyvážet vojenský materiál včetně zbraní a munice do válčících zemí, přičemž jde o velice důležitou výjimku z povinnosti, jež zakazuje podporovat vojenskými prostředky kteroukoliv z válčící stran.²¹ Princip rovnocenného přístupu však není ultimátní a na oblasti jako jsou například média, politika a lidská práva se nevztahuje. Na tomto místě je nutné důsledně od sebe oddělit neutralitu jako právní status a neutralitu jako politickou strategii.

Neutralita jako právní status je definována výše zmíněným mezinárodním právem a jejím cílem je vyhnout se ozbrojenému konfliktu. Neutralita ale může být chápána i jako typ politické strategie, jinými slovy zvána jako neutrální politika.²² Tato politika je prováděna neutrálními státy s cílem zvýšit důvěryhodnost svého neutrálního statusu v očích ostatních aktérů mezinárodních vztahů. Neutrální politika však není součástí právních závazků vyplývajících z neutrálního práva, tudíž neutrální státy nejsou povinny ji praktikovat.²³ To ostatně potvrzuje i dokument Švýcarské vlády z roku 2005 v kontextu války v Iráku, ve kterém stojí, že „*neutrální politika znamená soubor opatření, která [neutrální] státy vykonávají ze své vlastní iniciativy, nezávisle na povinnostech*

---

¹⁸ THE EDITORS OF ENCYCLOPAEDIA BRITANNICA. *Neutrality*.

¹⁹ SEGER, Paul. *The Law of Neutrality*.

²⁰ ZIMMER, Scott, MLS. *Neutrality (political relations)*.

²¹ SEGER, Paul. *The Law of Neutrality*.

²² THE EDITORS OF ENCYCLOPAEDIA BRITANNICA. *Neutrality*. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 21. 3. 2016 [cit. 17.07.2020]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/neutralism>

²³ SEGER, Paul. *The Law of Neutrality*.

souvisejících s neutrálním právem, za účelem garantování efektivity a důvěryhodnosti své neutrality“.²⁴ Je tedy pouze na uvážení každého trvale neutrálního státu, zda se rozhodne omezit své pole působnosti nad rámec povinností, jež mu jeho status ukládá.²⁵

Vzhledem k tomu, že poslední větší kodifikace neutrálního práva proběhla před více než sto lety, a to ještě ne kompletně (a navíc ani nebylo novelizováno), tak v současné době už některé jeho části nepostihují realitu 21. století a urgentně by tak potřebovalo další kodifikaci.²⁶ Paul Seger zmiňuje jako problematické například ozbrojené konflikty, které buď nejsou mezistátní, anebo jsou, ale zároveň se v nich angažují i nevládní ozbrojení aktéři. Na ty totiž Haagské úmluvy neposkytují žádnou právní odpověď, jelikož se omezují pouze na mezistátní ozbrojený konflikt, přesněji řečeno na období války mezi jednotlivými státy. Vše, co je mimo tento rámec, je na posouzení daného neutrálního státu, zda mu jeho status, tak jak jej definuje, umožňuje se do ozbrojeného konfliktu, který není veden mezi státy, zapojit, či nikoliv. To se týká například peacekeepingových operací vojenského charakteru. Státy totiž musí zhodnotit, jaká je šance, že konflikt přeroste ve válku mezi dvěma státy. Jde o riskantní rozhodnutí, protože pokud by se tak stalo a konflikt by přerostl ve válku z pohledu mezinárodního práva, bylo by následně z pohledu neutrálního práva nepřijatelné, aby se neutrální stát dále v jakémkoliv rozsahu v této vojenské misi angažoval, což by mohlo mít velice problematické konsekvence pro celou misi.²⁷

Na tomto místě se dostáváme k druhému konceptu, tzv. trvalé neutralitě, právně označované jako neutralizace, který do značné míry vychází z již zmíněného konceptu neutrality.²⁸ Vzhledem k tomu, že se význam tohoto statusu v čase měnil a existuje tak celá řada definic tohoto statusu, bude autor s přihlédnutím k aktuálnosti tématu celé práce pracovat s definicí podle Granta a Barkera z knihy *Encyclopaedic Dictionary of International Law* z roku 2009, která říká že „*[trvale neutrální] je stát, jehož nezávislost a integrita jsou trvale garantovány [mezinárodní] smlouvou, ve které se stát zavazuje*

---

²⁴ *Neutrality Under Scrutiny in the Iraq Conflict: Summary of Switzerland's neutrality policy during the Iraq conflict in response to the Reimann Postulate (03.3066) and to the Motion by the SVP Parliamentary Group (03.3050)* [online]. EDA, 2005, s. 8--9 [cit. 19.07.2020]. Dostupné z: <https://www.eda.admin.ch/dam/eda/en/documents/aussenpolitik/voelkerrecht/NeutralitaetspraxisSchweizIrak-Konflikt.en.pdf>

²⁵ SEGER, Paul. *The Law of Neutrality*.

²⁶ BOTHE, Michael. *Neutrality, Concept and General Rules*.

²⁷ SEGER, Paul. *The Law of Neutrality*.

²⁸ AFSAH, Ebrahim. Neutralization. In: *Max Planck Encyclopedias of International Law (MPEPIL)* [online]. Oxford Public International Law, 2011 [cit. 19.07.2020]. Dostupné z: <https://opil.ouplaw.com/view/10.1093/law/epil/9780199231690/law-9780199231690-e351?prd=MPIL>

nevstupovat do vojenských aliancí (vyjma pro účely sebeobrany) a nepřijímat žádné mezinárodní závazky, které by ho nepřímo mohly zatáhnout do války.“²⁹ Jinými slovy to znamená, že trvale neutrální stát nejen v době války, ale už i v době míru, podniká takové kroky, aby nedošlo k narušení jeho statusu a v případě konfliktu mezi ostatními státy zůstal nadále neutrálním. V porovnání s konceptem neutrality ale koncept trvalé neutrality jako takový není kodifikován ani v Haagských úmluvách, ani v jiných mezinárodních smlouvách, tudíž neexistuje žádná univerzální právní definice trvalé neutrality. Z toho důvodu zůstává nejasný i přesný rámec a rozsah povinností trvale neutrálních států v době míru.³⁰

Trvalá neutralita je v každém případě speciálním mezinárodním statutem, standardně pramenící z mezinárodní smlouvy o neutralizaci daného státu. Ta buď může vzniknout na základě mezinárodní dohody, nebo se stát může rozhodnout neutralizovat i sám sebe prostřednictvím jednostranné deklarace.³¹ Avšak takový stát nabude statusu neutrálního státu teprve poté, až bude jeho deklarace mezinárodně uznána.³²

Podobně jako neutrální status i status trvalé neutrality s sebou přináší určitá privilegia a závazky, avšak ty, jak už bylo řečeno, nejsou zcela univerzální. Základem statusu trvale neutrálních států jsou v podstatě práva a povinnosti neutrálních států, které se však v tomto případě uplatňují nejen v době války, ale i v době míru.³³ K těm se pak váží ještě další práva a povinnosti, které vyplývají z konkrétní neutralizační smlouvy.³⁴ Na základě takové smlouvy stát zpravidla nesmí v době míru přijímat žádné vojenské závazky a má povinnost zdržet se jakýchkoliv aktivit, které by mohly znemožnit plnění jeho neutrálních závazků v případě vypuknutí ozbrojeného konfliktu.³⁵

Zatímco se na povinnosti trvale neutrálních států nezapojovat se do vojenských aliancí v době války i míru odborná literatura napříč časem shoduje, v případě otázek týkajících se

---

²⁹ GRANT, John P. a J. Craig BARKER, eds. *Encyclopaedic Dictionary of International Law*.

³⁰ SEGER, Paul. *The Law of Neutrality*.

³¹ BOCZEK, Boleslaw Adam. *International law: a dictionary*. Lanham, Md: Scarecrow Press, 2005, s. 89.; MUELLER, WOLFGANG. Two Differing Concepts of Neutrality. In: *A Good Example of Peaceful Coexistence?* [online]. Austrian Academy of Sciences Press, 2011, s. 41 [cit. 19.07.2020]. Dostupné z: www.jstor.org/stable/j.ctv3znxsz.5

³² CYRIL E. BLACK a RICHARD A. FALK. *Neutralization and World Politics* [online]. Princeton, N.J.: Princeton University Press, 1968, s. xi–18 [cit. 21.07.2020]. Dostupné z: <https://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=shib&custid=s1240919&profile=eds>

³³ MUELLER, WOLFGANG. *Two Differing Concepts of Neutrality*, s. 42.

³⁴ CYRIL E. BLACK a RICHARD A. FALK. *Neutralization and World Politics*, s. xiii.

³⁵ BOTHE, Michael. *Neutrality, Concept and General Rules*.

politické a ekonomické oblasti je situace značně odlišná. Jasno v těchto záležitostech neměly po určitou dobu dokonce ani samotné trvale neutrální státy, a proto se jejich pozice se v čase měnily. Meuller to pak ve své knize výstižně shrnuje větou, že „*v celém svém rozsahu takové nejasně definované ‚sekundární povinnosti‘³⁶ [...] trvale neutrálních států nicméně nebyly nikdy mezinárodně kodifikovány, a proto podléhají různým interpretacím a [navzájem] konfliktním pohledům.*“³⁷

---

³⁶ Povinnosti nevojenského charakteru.

³⁷ MUELLER, WOLFGANG. *Two Differing Concepts of Neutrality*, s. 42.

2 Stálá strukturovaná spolupráce (PESCO)

Permanent Structured Cooperation (PESCO), česky Stálá strukturovaná spolupráce, je součástí SBOP už od Lisabonské smlouvy. Její právní základ a účel je vymezen ve Smlouvě o Evropské unii. Konkrétně v hlavě V oddílu 2 článkem 42 odstavec 6, článkem 46 a v protokolu č. 10 o stálé strukturované spolupráci.³⁸ První pokus o aktivaci přišel v roce 2010 za belgického předsednictví v Radě Evropské unie.³⁹ Nebyla po něm však dostatečně velká politická poptávka, která by vyústila k samotné iniciaci PESCO. Nakonec se ji však Rada Evropské unie (dále Rada) na základě Globální strategie zahraniční a bezpečnostní politiky z roku 2016 a dalších okolností rozhodla přece jen iniciovat.⁴⁰

To se stalo 13. listopadu 2017, kdy celkem 23 členských států⁴¹, přičemž 7. prosince 2017 se ještě přidalo Irsko a Portugalsko, podepsalo oznámení o Stálé strukturované spolupráci, které bylo následně předáno Vysoké představitelce Unie a Radě. Neúčastnit se rozhodla pouze Velká Británie z důvodů jejího odchodu z Unie; Dánsko, které má trvalou výjimku z aktivit SBOP, a také Malta.⁴² Oznámení obsahovalo návrh řízení a principy spolupráce a stanovilo seznam 20 společných závazků⁴³ v oblasti rozvoje obranných kapacit, operační připravenosti a investic do obrany. Na základě oznámení pak dne 11. prosince 2017 přijala Rada rozhodnutí o zřízení Stálé strukturované spolupráce včetně seznamu 25 zúčastněných států. Následujícího roku, 6. března 2018⁴⁴, pak Rada přijala doporučení ohledně

---

³⁸ *Konsolidovaná znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie* [online]. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2016 [cit. 31.07.2020]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2016:202:FULL&from=EN>

³⁹ FIOTT, Daniel. *Is Permanent Structured Cooperation a Workable Way Towards EU Defence?* [online]. Brussels: Madariaga, 2010, s. 1–10 [cit. 31.07.2020]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/profile/Daniel_Fiott/publication/264124529_Is_Permanent_Structured_Cooperation_a_Workable_Way_towards_EU_Defence/links/53cf63fe0cf2f7e53cf7f10a/Is-Permanent-Structured-Cooperation-a-Workable-Way-towards-EU-Defence.pdf

⁴⁰ COELMONT, Jo. *With PESCO brought to life, will European defence live happily ever after?* [online]. Egmont, 2017 [cit. 31.07.2020]. Dostupné z: <http://www.egmontinstitute.be/with-pesco-brought-to-life-european-defence/>

⁴¹ Belgie, Bulharsko, Česko, Estonsko, Finsko, Francie, Chorvatsko, Irsko, Itálie, Kypr, Litva, Maďarsko, Německo, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Lotyšsko, Lucembursko, Španělsko a Švédsko

⁴² *Permanent Structured Cooperation - PESCO* [online]. Council of the European Union, 2017 [cit. 31.07.2020]. Dostupné z: https://www.consilium.europa.eu/media/32081/qa_pesco.pdf

⁴³ PESCO SECRETARIAT. Binding Commitments. In: *PESCO* [online] [cit. 31.07.2020]. Dostupné z: <https://pesco.europa.eu/binding-commitments/>

⁴⁴ COUNCIL OF THE EU. Defence cooperation: Council adopts an implementation roadmap for the Permanent Structured Cooperation (PESCO). In: *European Council* [online]. 6. 3. 2018 [cit. 31.07.2020]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/03/06/defence-cooperation-council-adopts-an-implementation-roadmap-for-the-permanent-structured-cooperation-pesco/>

harmonogramu pro implementaci spolupráce. Rada téhož dne také spustila první balík čítající celkem 17 projektů. Postupem času však počet projektů narůstal až na současných 47 v době psaní této práce. Projekty jsou od sebe navzájem odlišné a tedy unikátní, přičemž pokrývají v podstatě všechny myslitelné oblasti bezpečnosti a obrany – pozemní, námořní, vzdušnou, kybernetickou, a dokonce i vesmírného prostoru.⁴⁵

Stálá strukturovaná spolupráce je smluvně založený rámec a proces k prohlubování spolupráce mezi členskými státy EU v oblasti obrany, přičemž záleží na jejich ochotě a schopnosti zapojit se. Rozdíly mezi PESCO a jinými formami spolupráce jsou hned tři. Zprvu, účast je založena výhradně na dobrovolné bázi, každý stát tak sám může rozhodnout, zda se zapojí, či nikoliv, a to jak do samotné spolupráce, tak do konkrétního projektu. Zadruhé, rozhodování zůstává v rukách členských států. Rozhoduje se prostřednictvím zástupců v Radě, přičemž hlasování probíhá jednomyslně a účastní se ho pouze členové PESCO. Výjimku tvoří hlasování o pozastavení členství a hlasování o přijetí nového členu. V těchto dvou případech hlasování probíhají kvalifikovanou většinou. Účastníci se státy tak mají plnou kontrolu nad směřováním projektu, do kterého se zapojí, a zároveň mají i plnou kontrolu nad svou pozicí v rámci celé spolupráce. Pokud by se totiž stát z nějakého důvodu rozhodl ukončit svou účast v PESCO, stačí tak učinit prostřednictvím oznámení Radě. Třetí, důležité, specifikum Stálé strukturované spolupráce je, že každá země musí po zapojení se dodržovat právně závaznou povahu závazků, jež byly stanoveny v rámci spolupráce. Pokud by stát neplnil své závazky, mohou ho ostatní vyloučit. Nicméně tato možnost je málo pravděpodobná a spíše by jí předcházely nějaké sankční kroky.⁴⁶

Úkolem PESCO je postupně prohloubit obrannou spolupráci a vést samotný integrační proces v této oblasti za účelem zefektivnění celkové obranyschopnosti Evropské unie. Konkrétně je na prvním místě především společný rozvoj obraných kapacit, jež budou k dispozici pro vojenské operace EU. To je aktuálně nejzásadnější problém, jelikož EU není schopna sama bez pomoci USA tyto operace provádět z důvodu právě nedostatečných vojenských kapacit. Dalším úkolem je posílit koordinaci a spolupráci v oblasti investic, výzkumu a operační připravenosti. A v neposlední řadě spolupráce umožní snížit počet

---

⁴⁵ EEAS PRESS TEAM. *Permanent Structured Cooperation - PESCO* [online]. Brussels: EEAS, 2018 [cit. 31.07.2020]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/pesco_factsheet_22-06-2018_2.pdf

⁴⁶ PESCO SECRETARIAT. About. In: *PESCO* [online] [cit. 31.07.2020]. Dostupné z: <https://pesco.europa.eu/about/>; EEAS PRESS TEAM. *Permanent Structured Cooperation - PESCO*.

rozdílných zbraňových systémů. Tím dojde k posílení operační spolupráce mezi členskými státy a jejich jednotkami skrze právě zvýšenou interoperabilitu. Vše by navíc mohlo pozvednout konkurenceschopnost evropského obranného průmyslu. Současně také dojde k postupnému odstranění duplicit. V praxi to pak zvýší schopnost a rozsah nasazení členských armád ve společných operacích, jelikož se budou svým zaměřením navzájem mnohem více doplňovat, než tomu bylo doposud. Začtvrté by se spolupráce měla také zaměřit na společný výcvik, zrychlený přesun a pohyb vojenského vybavení a personálu, dále na vytvoření databáze jednotek určených k možnému operačnímu nasazení a na kybernetickou bezpečnost.⁴⁷

Toto všechno posílí schopnost Evropské unie na mezinárodním poli, jelikož jí to umožní jednat samostatně kdykoliv bude potřeba, ideálně zcela nezávisle na USA. Spolupráce přispěje k ochraně občanů EU a maximalizuje efektivitu výdajů na obranu. PESCO v praxi potvrzuje myšlenku, že suverenita EU může být zvýšena, zatímco národní suverenita členských států zůstává nedotknuta. Další výhodou je, že vojenské kapacity vytvořené v rámci spolupráce zůstanou v rukách členských států, čímž se stávají dostupnými v případě potřeby i pro NATO či OSN.⁴⁸

Jak už bylo konstatováno výše, státy se zavázaly vstupem do PESCO plnit právně závaznou povahu závazků. Těchto závazků je celkem 20, a to v oblasti investic do obrany, rozvoje kapacit a operační připravenosti. Z toho nejkonkrétnější jsou dva body – zaprvé, zvýšení společných výdajů na obraný výzkum a technologie na minimální hranici 2 % HDP, zadruhé, střednědobé zvýšení výdajů na obranné investice na minimálně 20 % z celkových výdajů na obranu. Zúčastněné státy se také zavázaly zapojit alespoň do jednoho projektu PESCO.⁴⁹ Avšak zbylé body už nejsou takto hodnotově konkretizovány, je tedy otázkou, jak rychle a s jakou intenzitou je budou členské země plnit.⁵⁰

Možnost účastnit se Stále strukturované spolupráce mají výhradně členské státy, které se rozhodly plnit větší závazky. Ve výjimečných případech se mohou zapojit i třetí státy,

---

⁴⁷ PAVLÍČKOVÁ, Kristýna. EU dává nový impuls užší obranné spolupráci. In: *Euroskop.cz* [online]. 27. 11. 2017 [cit. 31.07.2020]. Dostupné z: <https://www.euroskop.cz/9047/30075/clanek/eu-dava-novy-impuls-uzsi-obranne-spolupraci/>

⁴⁸ EEAS PRESS TEAM. *Permanent Structured Cooperation - PESCO*.

⁴⁹ PESCO SECRETARIAT. *Binding Commitments*.

⁵⁰ *Notification on Permanent Structured Cooperation (PESCO) to the Council and to the High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy* [online]. 2017 [cit. 31.07.2020]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/31511/171113-pesco-notification.pdf>

avšak pouze a jedině na úrovni jednotlivých projektů. V prvním kroku Rada předpokládá vytvoření všeobecných podmínek, dle kterých by mohly být ke spolupráci ve výjimečných případech přizvány i právě třetí státy. Ty by mohly být zvány členskými státy, kteří se už nějakého konkrétního projektu účastní a společně se shodnou, že chtějí přizvat i třetí stát. Poté v případě zájmu dotyčného státu Rada rozhodne, zda třetí stát splňuje nastavená kritéria pro spolupráci. V případě kladného posouzení postoupí projekt dále ke správnímu ujednání ohledně fungování společně se zúčastněným třetím státem, dle procedur a při zachování autonomního rozhodování Unie.⁵¹

---

⁵¹ EEAS PRESS TEAM. *Permanent Structured Cooperation - PESCO*.

3 Srovnání neutralit Irska a Malty

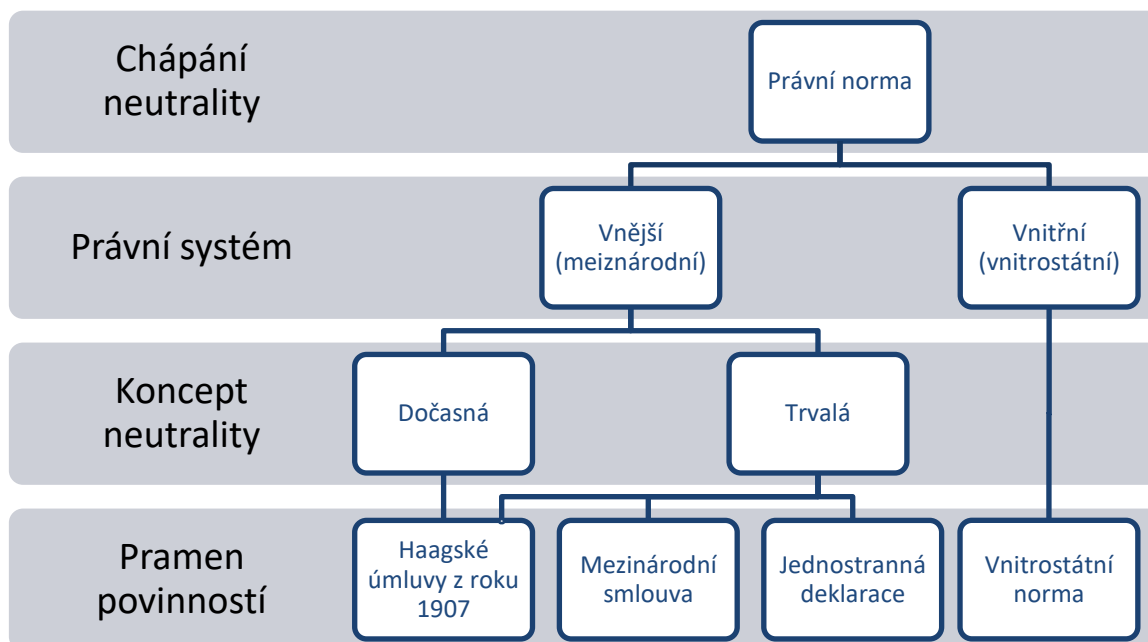
3.1. Metodologie

Neutralita v případě států se dá chápat buď jako právní koncept a nebo také jako koncept zahraniční politiky. Záleží tedy jednak na úhlu pohledu, z jakého budeme neutralitu zkoumat, a také na tom, jak samotný stát svou neutralitu definuje. Ze striktního pohledu práva, stát svou neutralitu zakládá na právně závazném aktu, jímž byla jeho neutralita vyhlášena. Na základě takového aktu je pak stát zároveň zavázán dodržovat právně závazné povinnosti, které z takového jednání vyplývají. Není-li tomu tak, nelze z pohledu práva označit stát jako neutrální. V reálném světě však ne všechny neutrální státy, tuto podmínku naplňují. Některé státy jsou totiž považovány za neutrální i přesto, že jejich neutralita není právně závazného charakteru. Aby tato práce mohla jednoznačně potvrdit či vyvrátit hypotézu, že neutralita Malty je natolik odlišná od neutrality Irska, že je důvodem pro nezapojení se do PESCO, je nutné zkoumat neutrality Irska a Malty v obou oblastech – tedy jak z pohledu práva, tak i z pohledu mezinárodní politiky. Mohlo by se totiž stát, že koncepty by byly v jedné oblasti identické, či velmi podobné, ale v oblasti druhé by se mohly významně lišit, a tím opět determinovat jinou výchozí pozici při rozhodování, zda se zapojit do PESCO, či nikoliv. Práce bude proto porovnávat Irsko a Maltu nejen z normativního pohledu v oblasti práva, ale také z praktického pohledu v oblasti mezinárodní politiky. Oba státy budou proto navzájem komparovány v každé této kategorii zvlášť, aby byly postihnuty obě oblasti významu a chápání neutrality. Cílem autora je vytvořit srovnávací model na základě objektivních kritérií, faktorů, relevantních v kontextu porovnávání neutralit dvou států. V rámci právní oblasti jsou faktory vybírány tak, aby byly v kontextu neutrality normativní, tedy aby z pohledu práva tvořily faktický základ toho, co stát musí splňovat, aby mohl být v této oblasti za neutrální považován. V oblasti zahraniční politiky jsou faktory vybírány tak, aby se minimalizovalo případné zvýhodnění některého ze zkoumaných států a nejlépe osvětlily jeho způsob chápání neutrality, přičemž zároveň sloužily jako relevantní referenční body pro následné porovnání obou států. Tím tak bude zajištěno, že obě země budou zkoumány na základě co možná nejobjektivnějších a nejrelevantnějších kritérií v kontextu neutrality států a zároveň budou jejich pozice posuzovány nejen v teoretické rovině, ale také v praxi. V následující kapitole práce porovnáva neutrality Irska a Malty z pohledu práva, a v další kapitole pak v oblasti zahraniční politické praxe. Na základě výsledků těchto dvou komparací pak bude práce

schopna říct, zda a nakolik je koncept neutrality Malty odlišný od toho irského. Toto zjištění bude pak dále sloužit jako výchozí bod pro další kapitulu, ve které dojde k interpretaci předchozích výsledků ve vztahu k PESCO.

Komparační faktory v právní oblasti, vycházejí vždy z norem stanovených v rámci mezinárodního práva, a to buď na základě konkrétní právní normy (např. neutralizační smlouvy) nebo na základě souboru právních norem (např. neutrálního práva). Pro neutrální státy pak z určitých norem vyplývají určité povinnosti, přičemž tyto povinnosti jsou vždy právně závazné a stát by je tak z právního pohledu měl vždy dodržovat. V rámci komparace v právní oblasti budou faktory pro větší přehlednost rozděleny na tzv. vnější a vnitřní, podle toho, v jakém právním systému se norma nachází. Do vnější oblasti bude spadat neutralita pramenící z mezinárodního práva a v případě vnitřní oblasti se bude naopak jednat o neutralitu vyplývající z vnitrostátního práva. Vzhledem k tomu, že neutralita je primárně definována mezinárodním právem a vnitrostátní právo je v této věci doplňkové, jsou Irsko a Malta porovnávány nejprve v oblasti vnější. Jako první je potřeba definovat podle jakých faktorů budou státy v práci komparovány a na základě jakých typů zdrojů budou státy v rámci každého komparačního faktoru zkoumány.

Diagram č. 1: Struktura komparačního modelu v právní oblasti

Vnější faktor č. 1: Je stát z pohledu práva neutrálním nebo trvale neutrálním? Vzhledem k tomu, že existují pouze dva koncepty, na jejichž základě stát může neutrálního statusu

nabývat, tzv. neutrální a trvale neutrální, ukáže nám faktor, zda se vůbec o neutrální stát jedná a pro účely porovnání zároveň i na jakém konceptu svou neutralitu zakládá. Definice konceptů, na jejichž základě bude stát posuzován, vycházejí z Max Planck Encyclopedias of International Law a Encyclopaedic Dictionary of International Law a jsou následující: (1) „*neutralita znamená určitý status státu, definovaný mezinárodním právem, neúčastnit se [probíhajícího] ozbrojeného konfliktu*“,⁵² přičemž tento status je vyhlášen při vypuknutí tohoto konfliktu, a (2) trvale neutrální stát „*je stát, jehož nezávislost a integrita jsou trvale garantovány [mezinárodní] smlouvou, ve které se stát zavazuje nevstupovat do vojenských aliancí (vyjma pro účely sebeobrany) a nepřijímat žádné mezinárodní závazky, které by ho nepřímo mohly zatáhnout do války.*“⁵³ Pro tento faktor budou použity typy zdrojů jako jsou prohlášení, deklarace a mezinárodní smlouvy.

Vnější faktor č. 2: Dodržuje stát V. a XIII. haagské úmluvy z roku 1907? Tyto úmluvy představují naprostý základ neutrálního práva a definují základní soubor právně závazných povinností, které by měl každý neutrální stát dodržovat, aby mohl být z pohledu mezinárodního práva za takový stát považován. Zejména se jedná o tyto povinnosti: (1) neutrální stát je zavázán nezapojovat se vojensky do ozbrojeného konfliktu mezi dalšími státy a (2) neutrálním státům je zapovězeno poskytování vojenské podpory válčícím státům prostřednictvím (a) vlastních jednotek, (b) dodávky zbraní nebo (c) umožnění využití vlastního území.⁵⁴ Podmínky, za kterých neutrální státy musí výše zmíněné úmluvy dodržovat, se liší podle konceptu jejich neutrality. Neutrální stát, který je neutrální pouze v případě určitého ozbrojeného konfliktu, tedy tzv. neutrální, musí tyto úmluvy dodržovat: (a) pouze po dobu trvání daného ozbrojeného konfliktu a (b) pouze ve vztahu k válčícím státům, jež se do takového konfliktu zapojují. Oproti tomu stát, který zakládá svou neutralitu na tzv. trvale neutrálním konceptu, musí obě tyto úmluvy dodržovat i v době míru.⁵⁵ Zda je stát neutrální nebo trvale neutrální nám ukáže právě předchozí faktor a na základě tohoto výsledku pak bude práce v rámci vnějšího faktoru č. 2 uplatňovat odpovídající kritéria. Z výsledku komparace v rámci vnějšího faktoru č. 2 bude možné v první řadě rozhodnout, do jaké míry stát tyto dvě základní neutrální povinnosti dodržuje a na základě toho i zhodnotit, jak významné pro něj jsou a zda případným nedodržování

---

⁵² BOTHE, Michael. *Neutrality, Concept and General Rules*.

⁵³ GRANT, John P. a J. Craig BARKER, eds. *Encyclopaedic Dictionary of International Law*.

⁵⁴ *Convention(V) respecting the Rights and Duties of Neutral Powers and Persons in Case of War on Land.*

⁵⁵ BOTHE, Michael. *Neutrality, Concept and General Rules*.

nedochází k porušení jeho neutrálního statusu. V případě tohoto faktoru budou využívány zejména zdroje primárního typu: vládní a justiční dokumenty a prohlášení; sekundární zdroje: odbornou literaturu a případně jako doplňující články ve věrohodných médiích.

Vnější faktor č. 3: Dodržuje trvale neutrální stát povinnosti vyplývající z mezinárodní smlouvy o jeho neutralizaci? Z výsledku komparace států na základě tohoto faktoru bude možné v první řadě rozhodnout, do jaké míry stát tyto základní neutrální povinnosti dodržuje a na základě toho i zhodnotit, jak významné pro něj jsou v kontextu jeho neutrality a zda případným nedodržováním nedochází k porušení jeho neutrálního statusu. Komparace bude využívat zdroje primárního typu jako jsou prohlášení, deklarace a mezinárodní smlouvy a dále odbornou literaturu a případně jako doplňující články ve věrohodných médiích.

Vnitřní faktor č. 1: Je v rámci právního řádu dotyčného státu kodifikován jeho neutrální status? Pokud ano, v jaké podobě? Jak již bylo řečeno, vzhledem k tomu, že neutralita v právu je zejména záležitostí mezinárodního práva, je tento faktor v porovnání se všemi předešlými vnějšími faktory doplňkový, nicméně stále je relevantní v otázce srovnání dvou neutrálních států. Tento faktor nám řekne, zda vůbec má stát svou neutralitu vepsanou do svého právního řádu a v jaké formě, respektive jakou váhu své neutralitě z hlediska práva připisuje. Práce bude vzhledem k povaze tohoto faktoru pracovat zejména s konkrétními dokumenty týkajícími se daných norem a případně se zdroji z odborné literatury.

Tímto jsme vyčerpali oblast zabývající se neutralitou z pohledu práva, podívejme se tedy na oblast zahraničně politickou. Faktory v zahraniční oblasti jsou stanoveny tak, aby co nejlépe osvětlily, jak dotyčný stát svou neutralitu chápe a jak významná hodnota to pro něj je a jak se svou neutralitou nakládá. Jak již bylo zmíněno v kapitole o neutralitě, neexistují žádné normy v této oblasti, které by definovaly, co neutrální stát musí splňovat, aby za něj mohl být označen. Existují pouze výklady dotyčných států, které svůj status jako neutrální samy definují, a to na základě svých vlastních kritérií. Proto i následující faktory nejsou, jako v případě práva vybírány normativně, ale tak, aby nám co nejlépe ukázaly rozdíly mezi neutralitou Irska a Malty v této oblasti, které pak budou aplikovány dále na příkladu PESCO. Jako první opět vydefinování faktorů a jejich zdrojů:

Faktor č. 1: Jak definují státy svou neutralitu? Jelikož každý stát definuje svou neutralitu jinak a neexistuje pro to žádná norma, bude se tento faktor zabývat tím, jak stát svůj status nejen definuje, ale i interpretuje. Samotná definice by totiž mohla být stejná, avšak pokud

by byla formulace příliš vágní, nebylo by možné v tomto bodě bez zkoumání interpretace zjistit, zda se tyto státy v tomto faktoru skutečně liší, či nikoliv. Výsledek nám tedy poskytne informaci, nejen ohledně samotné definice, ale i toho, jak svou neutralitu stát chápe. Pro analýzu v rámci tohoto faktoru budou použity zejména primární zdroje jako právní normy, mezinárodní smlouvy, případně vládní dokumenty, které mohou být doplněny i o odbornou literaturu.

Faktor č. 2. Změnil stát někdy svou neutralitu kvůli své zahraniční politice? Aby bylo možné určit hodnotový význam neutrality dotyčného státu, je potřeba ji zkoumat i z historického hlediska, protože i kdyby dnes oba státy teoreticky svou neutralitu definovaly a vykládaly stejně (viz faktor č. 1), historické zkoumání nám odhalí, jak daný stát se svou neutralitou dlouhodobě zachází, zda je ve své politice konzistentní, tudíž důvěryhodnější, nebo svou neutralitu překotně mění a tím pádem je jeho důvěryhodnost diskutabilní. Výsledek nám opět pomůže determinovat význam neutrality jako hodnoty v zahraniční politice státu a nakolik je ve své politice dlouhodobě konzistentní. Zdroje pro tento faktor budou v první řadě opět právní normy a mezinárodní smlouvy, avšak většina zdrojů bude vyházet primárně z odborné literatury.

Faktor č. 3. Jaká je dominantní strategie státu z hlediska neutrality v zahraniční politice? Tento faktor je velice otevřený a jelikož působení suverénních států v zahraniční politice, a to i jen v kontextu neutrality, může nabývat rozličných podob a má mnoho úrovní, je proto tento faktor omezen pouze na jednu strategii, která v tomto kontextu zcela dominuje. Vzhledem k tomu, že neutralita je vždy státem v této oblasti, pokud takovým statusem disponuje, nějak reflektována, na základě tohoto kritéria zjistíme, jak se stát vzhledem ke své neutralitě v zahraniční politice nejvíce projevuje a nakolik je to v souladu s jeho neutrální politikou. V rámci tohoto faktoru budou jako zdroje využívány strategické dokumenty národních vlád a jejich oficiální webové stránky, dále stránky renomovaných institucí a odborná literatura.

3.2. Neutralita jako právní norma

Komparace na základě vnějšího faktoru č. 1: Je stát z pohledu práva neutrálním nebo trvale neutrálním? Zaprvé, porovnejme, zda státy splňují podmínky konceptu tzv. neutrality. Aby mohly být považovány za neutrální, musí tak učinit ve vztahu k určitému probíhajícímu konfliktu. Vzhledem k tomu, že autor této práce nenalezl žádný důkaz o tom, že by se Malta prohlásila za neutrální v případě konkrétního ozbrojeného konfliktu, nespĺňuje Malta

podmínky, kdy je možné neutralitu na základě tohoto konceptu nabýt. Irsko se sice prohlásilo neutrálním v kontextu druhé světové války, ale jelikož neutrální status z tohoto konceptu se vztahuje jen a pouze na dobu trvání daného konfliktu, nesplňuje tak ani Irsko nutné podmínky pro to, aby mohlo být v návaznosti na koncept tzv. neutrality za neutrální stát považováno. Podívejme se proto na koncept druhý: v případě konceptu tzv. trvalé neutrality je první podmínkou existence mezinárodní smlouvy, na jejímž základě stát tohoto statusu může nabýt. Irsko však žádnou takovou mezinárodní smlouvou, ve které by byl jeho status garantován ze strany dalších států nedisponuje. Irsko sice tuto deklaraci Evropské rady z roku 2009 (část C); „*Budou to členské státy – včetně Irska, jednající v duchu solidarity, a aniž by byla dotčena povaha jejich tradiční politiky vojenské neutrality – , jež určí podobu pomoci nebo podpory, která bude poskytnuta členskému státu, který je terčem teroristického útoku nebo obětí ozbrojené agrese na jeho území*“.⁵⁶ ; prezentuje jako uznání své neutrality ze strany Evropské unie, avšak z pohledu práva se, zaprvé, nejedná o právně závaznou deklaraci, zadruhé, ve smlouvě nejsou zmíněny žádné garance ve vztahu k Irsku ze strany Evropské unie. Zatřetí, Irsko je v této deklaraci označeno za vojensky neutrální stát, což není totéž jako trvale neutrální stát a konečně, začtvrté, deklarace nestanovuje žádné právně závazné podmínky pro Irsko, které dle práva musí stát plnit, aby mohl být za trvale neutrální stát na základě takové smlouvy označen. Irsko tedy jednoznačně z pohledu mezinárodního práva není neutrálním státem, protože nesplňuje podmínky ani jednoho z možných konceptů neutrality. Malta naproti tomu z pohledu práva je trvale neutrálním státem, neboť byla v roce 1980 neutralizována na základě právně závazné mezinárodní smlouvy s Itálií, která platí dodnes,⁵⁷ zadruhé, neutrální status Malty mezinárodně uznaly svými deklaracemi Alžírsko⁵⁸ a Sovětský

---

⁵⁶ *Presidency Conclusions – Brussels, 18/19 June 2009* [online]. Brussels: Council of the European Union, 2009, s. 2–19 [cit. 21.07.2020]. Dostupné

z: https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/108622.pdf

⁵⁷ *Declaration by the Government of Italy with Respect to the Neutrality of Malta* [online]. 1980 [cit. 24.07.2020]. Dostupné z: <https://foreignandeu.gov.mt/en/Treaties%20Series/Documents/Italy%20-%20%20Declaration%20by%20the%20Government%20of%20Italy%20with%20Respect%20to%20the%20Neutrality%20of%20Malta%20-%202015%20September%201980.pdf>

⁵⁸ *Algeria - Neutrality of Malta Declaration* [online]. 1977 [cit. 24.07.2020]. Dostupné z: <https://foreignandeu.gov.mt/en/Treaties%20Series/Documents/Algeria%20-%20%20Neutrality%20of%20Malta%20Declaration%20-%2027%20July%201977%20-%20Joseph%20Cassar.pdf>

svaz⁵⁹, zatřetí, v rámci smlouvy je ze strany Itálie trvale garantována nezávislost a územní celistvost Malty. Dále se Malta touto smlouvou zavázala nevstupovat do kterékoliv vojenské aliance a také, aby na sebe na základě principu nezúčastněnosti nebrala žádné závazky, které by ji mohly zatáhnout do války nebo narušit její neutrální status. Maltská republika je tedy jednoznačně z pohledu práva trvale neutrálním státem.⁶⁰ Lze tedy s jistotou konstatovat, že v rámci tohoto faktoru se neutrality Irska a Malty fundamentálně liší, respektive Malta je trvale neutrálním státem a Irsko neutrálním státem vůbec není.

Komparace na základě vnějšího faktoru č. 2: Dodržuje stát V. a XIII. haagské úmluvy z roku 1907? První povinnost – neutrální stát je zavázán nezapojovat se vojensky do ozbrojeného konfliktu mezi dvěma státy. V současné době se Irsko ani Malta do žádného ozbrojeného konfliktu vojensky mezi dvěma státy nezapojují. Tuto povinnost tedy oba státy plně dodržují. Druhá povinnost – neutrálním státům je zapovězeno poskytování vojenské podpory válčícím státům prostřednictvím (a) vlastních jednotek, (b) dodávky zbraní nebo (c) umožnění využití vlastního území. V případě bodu (a) ani bodu (b) práce nenašla žádný důkaz o tom, že by Irsko nebo Malta tuto povinnost porušily nebo porušovaly. V případě dodržování bodu (c) se však už státy liší: Irsko už více než 50 let umožňuje Spojeným státům americkým využívat letiště Shannon. Letiště je americkou armádou dlouhodobě využíváno k dopravě jednotek a munice a zbraní.⁶¹ Z pohledu Haagských úmluv je však otázka, zda tyto jednotky a vojenský materiál je používán v boji proti státu, protože jinak by se o porušení nejednalo. V roce 2003 však z letiště odlétaly i letadla americké armády s tímto nákladem i do Iráku, proti kterému v té době Američané vedli válku.⁶² Ačkoliv nelze jednoznačně určit, zda šlo o porušení úmluv, vzhledem k ožehavé debatě ve veřejném prostoru⁶³ a irském parlamentu,⁶⁴ a rozhodnutí irského

---

⁵⁹ *Russia - Neutrality of Malta Aide Memoire* [online]. 1981 [cit. 24.07.2020]. Dostupné z: <https://foreignandeu.gov.mt/en/Treaties%20Series/Documents/Russia%20-%20Neutrality%20of%20Malta%20Aide%20Memoire%20-%208%20October%201981.pdf>

⁶⁰ *Declaration by the Government of Italy with Respect to the Neutrality of Malta*.

⁶¹ LANNON, John. A question of neutrality and Shannon airport. *RTE* [online]. 2019 [cit. 26.07.2020]. Dostupné z: <https://www.rte.ie/brainstorm/2019/0115/1023314-a-question-of-neutrality-and-shannon-airport/>; Statistics on Munitions of War. In: *Department of Transport, Tourism And Sport* [online] [cit. 26.07.2020]. Dostupné z: <http://www.dttas.old.gov.ie/aviation/publications/english/statistics-munitions-war>

⁶² DÁIL ÉIREANN. *Parliamentary Debates: Dáil Éireann: (Official Report — Unrevised)* [online]. Houses of the Oireachtas, 2015, s. 2–29 [cit. 26.07.2020]. Dostupné z: <https://data.oireachtas.ie/ie/oireachtas/debateRecord/dail/2015-03-06/debate/mul@/main.pdf>

⁶³ BYRNE, Nicola. Irish protest military use of Shannon airport. *The Guardian* [online]. 2003 [cit. 26.07.2020]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2003/jan/19/iraq3>

nejvyššího soudu v této věci, který konstatoval, že konání Irska je patrně v rozporu s těmito úmluvami⁶⁵ – a navíc budeme-li brát v potaz cílovou destinaci těchto letadel a obecně způsob využití munice a zbraní – se z pohledu autora této práce jedná o porušení této povinnosti ze strany Irské republiky.⁶⁶ Co se týče Malty a poskytování vlastního území válčícím stranám, je dle autorova zjištění situace zcela odlišná. Autorovi této práce se nepodařilo dohledat žádné porušení tohoto bodu ze strany Malty. Nejbližší dle dostupných informací tomu byla v roce 2011 v kontextu války v Libyi, kdy se Malta stala v podstatě základnou pro humanitární evakuační lety z Libye.⁶⁷ Malta byla kvůli své strategické pozici tehdy požádána ze strany NATO, aby umožnila využití svého letiště a vzdušného prostoru aliančními letadly, s cílem zajištění (vynucení) bezletové zóny nad Libyí. Tento požadavek však Malta odmítla s odvoláním na svou neutralitu.⁶⁸ Na základě komparace podle vnějšího faktoru č. 2 lze tedy říct, že povinnosti vyplývající z Haagských úmluv z roku 1907 jsou nedodržovány ze strany Irska, a naopak Maltou dodržovány jsou. Z druhé, vzhledem ke zjištění, nakolik každá země povinnosti dodržuje, je autor přesvědčen o tom, že pro Irsko a Maltu mají tyto povinnosti zcela jiný význam. Malta je chápána jako právně závazné normy, které v praxi dodržuje. Irsko oproti tomu tyto normy nedodržuje a odvolává se na to, že jeho neutralita to umožňuje. Z toho tedy vyplývá, že Irsko i Malta mají odlišné chápání povinností vyplývajících z neutrálního statusu.

Komparace na základě vnějšího faktoru č. 3: Dodržuje trvale neutrální stát povinnosti vyplývající z mezinárodní smlouvy o jeho neutralizaci? Vzhledem k tomu, že výsledek komparace v rámci vnějšího faktoru č. 1 nám ukázal, že Irsko není z pohledu práva trvale neutrálním státem, jelikož nesplňuje nutné podmínky, proto, aby za takový stát mohl být považován, bude v této věci zkoumána jen Malta, která trvale neutrálním státem je. Autor

---

⁶⁴ DÁIL ÉIREANN. *Parliamentary Debates: Dáil Éireann: (Official Report — Unrevised)*, s. 2–29.

⁶⁵ IEHC: *Horgan v. An Taoiseach & Ors [2003] IEHC 64* [online]. 2003 [cit. 22.07.2020]. Dostupné z: <http://www.bailii.org/cgi-bin/markup.cgi?doc=/ie/cases/IEHC/2003/64.html>

⁶⁶ MURPHY, Steven. Ireland and NATO: Challenges and Opportunities. *SSANSE Project* [online]. 2020, s. 5 [cit. 26.07.2020]. Dostupné z: <http://ams.hi.is/wp-content/uploads/2020/04/Nato-Ireland-paper.pdf>

⁶⁷ MUELLER, Karl P., ed. *Precision and purpose: airpower in the Libyan Civil War* [online]. Santa Monica, California: RAND, 2015, s. 155–362 [cit. 26.07.2020]. Dostupné z: https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/research_reports/RR600/RR676/RAND_RR676.pdf

⁶⁸ PACE, Rodrick. Europeanisation of Malta's Foreign Policy: Defying the Trends or Conforming to Them? *Hellenic Studies/Etudes Helleniques* [online]. Centre for Hellenic Studies & Research Canada-KEEK, 2015, roč. 23, č. 1 [cit. 31.07.2020]. Dostupné z: <https://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=shib&custid=s1240919&profile=eds>; MALTA INDEPENDENT. No Contact with Nato; Malta's role in Libyan crisis purely humanitarian. *Malta Independent* [online]. 2011 [cit. 26.07.2020]. Dostupné z: <https://www.independent.com.mt/articles/2011-03-08/news/no-contact-with-nato-maltas-role-in-libyan-crisis-purely-humanitarian-pm-288852/>

této práce zjistil pouze jedno porušení povinností vyplývajících z neutralizační smlouvy Malty. To se týká konkrétně bodu e. této deklarace, který říká, že „v souladu s pravidly nezúčastněnosti bude vojenským plavidlům dvou supervelmocí odmítnuto vplutí do [maltských] přístavů.“⁶⁹ Malta v roce 1999 podepsala dohodu s USA, která umožňuje provádění oprav a změn lodí z americké 6. flotily, která operuje ve Středozemním moři a tato smlouva byla následně prodlužována.⁷⁰ Přestože se jedná o porušení povinnosti, jež je právně závaznou podmínkou v maltské neutralizační smlouvě, z pohledu autora této práce se nejedná o nijak závažné porušení. Tento bod je totiž reliktem z doby studené války, kdy proti sobě stály dvě supervelmoci, Sovětský svaz a USA, a dnes už ve své podstatě pozbyl významu. Autorovi se navíc ani nepodařilo zjistit, že by Itálie, která je garantem neutralizační smlouvy, či některý jiný stát, proti tomuto bodu nějak mezinárodně protestovala. Navíc v rámci XIII. haagské úmluvy z roku 1907 jsou nezbytné opravy i vojenských plavidel v neutrálních přístavech přípustné.⁷¹ Komparace na základě vnějšího faktoru č. 3 ukázala, že Malta, až na jedno porušení, které není nikterak závažné, své právní závazky plynoucích z neutralizační smlouvy dodržuje. Lze konstatovat, že Malta si je vědoma svých závazků, které se snaží dodržovat. V případě Irska, vzhledem k tomu, že neexistuje žádná smlouva o jeho neutralizaci, nelze určit, zda takovou smlouvu dodržuje.

Komparace vnitřního faktoru č. 1: Je v rámci právního řádu dotyčného státu kodifikován jeho neutrální status? Pokud ano, v jaké podobě? Irsko nemá ve svém právním řádu kodifikovanou neutralitu, přestože tu vždy takové snahy byly.⁷² Malta má svou neutralitu vepsanou ve své ústavě už od roku 1987 a to hned jako 3. článek, který říká, že „*Malta je neutrální stát, který aktivně podporuje mír, bezpečnost a sociální pokrok mezi všemi státy, dodržováním politiky nezúčastněnosti a odmítnutím účasti ve vojenských aliancích.*“⁷³ Článek je pak ještě dále v písmenech a. – e. dále specifikován. Při porovnání těchto dvou států na základě vnitřního faktoru č. 1 práce konstatuje, že Malta chápe svou neutralitu jako právní normu, která je součástí jeho právního řádu, a to v té nejvyšší možné podobě – v Ústavě – z čehož vyplývá, že pro Maltu je neutralita velice významnou hodnotou. Irsko

---

⁶⁹ *Declaration by the Government of Italy with Respect to the Neutrality of Malta*, s. 3.

⁷⁰ PACE, Rodrick. *Europeanisation of Malta's Foreign Policy: Defying the Trends or Conforming to Them?*; US navy ship in Malta on Sunday. In: *Times of Malta* [online]. 7. 2. 2020 [cit. 26.07.2020]. Dostupné z: <https://timesofmalta.com/articles/view/us-navy-ship-in-malta-on-sunday.769168>

⁷¹ *Convention (XIII) concerning the Rights and Duties of Neutral Powers in Naval War.*

⁷² MURPHY, Steven. *Ireland and NATO: Challenges and Opportunities*, s. 2–7.

⁷³ *Constitution of Malta* [online]. 1964 [cit. 23.07.2020]. Dostupné z: <http://justiceservices.gov.mt/DownloadDocument.aspx?app=lom&itemid=8566>

naproti tomu svou neutralitu nikdy nekodifikovalo do svého právního řádu, což značí, že Irsko svou neutralitu nechápe jako právní normu, podle níž by se mělo řídit. Pokud bychom měli posoudit, jakou hodnotu pro Irsko jeho neutralita má na základě tohoto faktoru, odpověď je nasnadě – žádnou.

Tabulka č. 1: Výsledky porovnání neutralit Irska a Malty jako právních norem

	Irsko	Malta
Vnější faktor č. 1	Není neutrálním státem	Trvale neutrální
Vnější faktor č. 2	NE	ANO
Vnější faktor č. 3	–	ANO
Vnitřní faktor č. 1	NE	Ústava

Z komparace Irska a Malty v právní oblasti na základě vnějších a vnitřních faktorů lze tedy jasně konstatovat, že oba státy se v této oblasti od sebe navzájem signifikantně liší. Zaprvé, zatímco z pohledu práva je Malta trvale neutrálním státem, Irsko neutrálním státem vůbec není. Zadruhé, Malta svou neutralitu chápe jako právně závaznou normu, jelikož svou neutralitu vepsala do své ústavy; dodržuje až na jednu výjimku povinnosti vyplývající z její neutralizační smlouvy, a nakonec i dodržuje povinnosti vyplývající z dvou haagských úmluv, které jsou fundamentálním základem povinností neutrálních států z hlediska neutrálního práva. Irsko naproti tomu není zavázáno k žádným povinnostem pramenící z neutralizační smlouvy, protože ta v jeho případě absentuje; dále Irsko nikdy svou neutralitu nevensalo do svého právního řádu, a navíc ani nedodržuje haagské úmluvy. Na základě toho tedy lze jednoznačně říct, že Irsko svou neutralitu oproti Maltě vůbec nechápe jako právně závaznou normu, kterou by se mělo řídit a kterou by tak bylo zavazováno k plnění určitých povinností. Komparace v právní oblasti nám tedy ukázala, že státy svou neutralitu vnímají zcela odlišně, respektive Irsko svou neutralitu nechápe jako právně závaznou, naproti tomu Malta ano, a to také determinuje způsob chování těchto států v mezinárodním prostředí. Zatímco Malta je právně vázána dodržovat své povinnosti, které omezují její chování na mezinárodním poli, Irsko může svou neutralitu libovolně upravovat a měnit, jak chce, protože pro něj není právně závazná a ani ji tak nechápe. Irsko totiž chápe svou neutralitu jako politickou strategii, což nejenže dokládá výše zmíněná komparace Malty a Irska pro potřeby srovnání zapojení těchto dvou států v rámci PESCO, ale ostatně to i ve svém závěru konstatuje irský nejvyšší soud, který

říká že: „ačkoliv Irsko přisuzuje historicky vysokou hodnotu konceptu neutrality, není tento status reflektován ani v Ústavě ani nikde jinde v právním řádu Irska. Je to fakticky záležitost pouze vládní politiky...“⁷⁴ V další kapitole proto bude zkoumána porovnávána neutralita Irska a Malty v oblasti zahraniční politiky.

3.3. Neutralita jako zahraniční politika

Komparace na základě faktoru č. 1: Jak definují státy svou neutralitu? Irsko svou neutralitu definuje jako „nečlenství ve vojenských aliancích“.⁷⁵ Tato definice nám sama o sobě v podstatě neříká nic víc než jen to, že irská neutralita znamená nezapojovat se do vojenských aliancí. Podíváme-li se na to, jak Irsko svou neutralitu vykládá, zjistíme, že výklad už má širší rozměr. Podle informací uvedených na webových stránkách ministerstva zahraničí a obchodu, Irsku jeho tradiční politika vojenské neutrality zvyšuje mezinárodní reputaci a také mu umožňuje efektivněji propagovat mezinárodní mír a stabilitu, což činí prostřednictvím primárně Organizace spojených národů, včetně asistence při implementaci rezolucí Rady bezpečnosti OSN (RB) vydávaných pod hlavičkou kapitoly VII Charty Spojených národů, a také prostřednictvím Evropské unie. Zároveň Irsko prohlašuje, že bezpečnostní záruky, které vyplývají z Lisabonské smlouvy (princip kolektivní obrany), nikterak nenarušují a nemění Irskou neutralitu.⁷⁶ Malta svou neutralitu v politické rovině definuje úplně stejně jako v rovině právní, tedy ve své ústavě: „Malta je neutrální stát, který aktivně podporuje mír, bezpečnost a sociální pokrok mezi všemi státy, dodržováním politiky nezúčastněnosti a odmítnutím účasti ve vojenských aliancích.“⁷⁷ Článek ústavy je pak ještě dále v písmenech a. – e. vymezen ve věcech týkajících se vojenské oblasti, které tak dále limitují suverenitu jednání Malty v zahraniční politice v těchto oblastech. Malta se tedy definuje jako neutrální stát, který nejenže není členem vojenských aliancí, ale ještě navíc aktivně propagující mezinárodní mír, bezpečnost a sociální rozvoj.⁷⁸ Jinými slovy, neutralita Malty by se dala označit, jako „aktivní

---

⁷⁴ IEHC: *Horgan v. An Taoiseach & Ors* [2003] IEHC 64.

⁷⁵ Neutrality: Ireland's policy of neutrality. In: *Department of Foreign Affairs and Trade* [online] [cit. 22.07.2020]. Dostupné z: <https://www.dfa.ie/our-role-policies/international-priorities/peace-and-security/neutrality/>

⁷⁶ Ibid.

⁷⁷ *Constitution of Malta*.

⁷⁸ XUEREB, Peter G. The Constitution of Malta: Reflections on New Mechanisms for Synchrony of Values in Different Levels of Governance. In: ALBI, Anneli a Samo BARDUTZKY, eds. *National Constitutions in European and Global Governance: Democracy, Rights, the Rule of Law: National Reports* [online]. The

neutralita“. Porovnáme-li tyto dva státy, zjistíme, že přestože výklad je podobný, definice neutrálních statusů se shodují pouze ve věci neúčasti ve vojenských aliancích. Jinými slovy oba státy se politicky zavazují nebýt členy takového uskupení, avšak Malta jde ve svých politických závazcích ještě dále a zavazuje se k aktivní neutralitě – propagaci míru, bezpečnosti a sociálního pokroku. Zde tedy může vidět disproporci v závazcích ve spojitosti s neutralitou mezi oběma státy. Na základě komparace můžeme tedy usoudit, že maltská neutralita je i v politické rovině více závaznější a šířeji koncipovaná než irská, jelikož její definice se oproti té maltské omezuje pouze na naprostý fundament neutrálního statusu – neúčasti ve vojenské alianci. Zatímco totiž interpretace se s různými pohledy může měnit, definice by ze své povahy měla být neměnná a jasně vymezena. Autor si je plně vědom toho, že slovo nezúčastněnost je velice vágní pojem (definice Malty), který není jasně definován a opět tedy podléhá různým výkladům. Celkově je však definice Malty mnohem širší a tím je i celá neutralita pro tento stát více závaznější než v případě Irska, jelikož výklad, z pohledu autora této práce, se změní mnohem snáze než definice, na které stát svou neutralitu zakládá.

Komparace na základě faktoru č. 2: Změnil stát někdy svou neutralitu kvůli své zahraniční politice? Malta svou neutralitu v historii změnila pouze jednou, a to v roce 1987,⁷⁹ kdy došlo k jejímu rozšíření, rozumějme plnému začlenění „aktivní neutrality“ do Ústavy ve stejné podobě, jako je zakotvena v její neutralizační smlouvě s Itálií a tím i do praxe zahraniční politické praxe.⁸⁰ Nedá se tedy v tomto případě hovořit o změně, ale spíše o plném začlenění do právního řádu. Irsko se prohlásilo neutrálním státem ve druhé světové válce, tedy tzv. neutrálním, protože neutralita se vztahovala pouze na období této války. Přestože s koncem války právně jeho status zanikl, v politické rovině si svou neutralitu uchovalo i nadále, nicméně od této doby už byla založena jen a pouze na politickém diskurzu irských vlád bez jakéhokoliv právního závazku či základu. S koncem války se válečná neutralita a její význam transformoval čistě jen do podoby nástroje, prostředku, pro udržení si nezávislosti na Velké Británii, přičemž pozici neutrality utužilo v irském politickém diskurzu zejména pozvání Irska do NATO v roce 1949. Irská vláda nabídku odmítla, nikoliv však z důvodu neutrality, jak by se dalo očekávat, ale z důvodu účasti

---

Hague: T.M.C. Asser Press, 2019, s. 173 [cit. 28.07.2020]. Dostupné z: https://link.springer.com/content/pdf/10.1007%2F978-94-6265-273-6_4.pdf

⁷⁹ *Constitution of Malta*.

⁸⁰ *Declaration by the Government of Italy with Respect to the Neutrality of Malta*.

Velké Británie v této alianci. Podle této vlády to byla ona, kdo byl zodpovědný za rozdělení Irska, a proto pro Irsko není myslitelné, aby se někdy stalo členem aliance, dokud bude rozdělení ostrova trvat.⁸¹ Prohlášení vyvolalo tak silnou reakci irského obyvatelstva, že pro vládu už nebylo možné, aby tuto politiku opustila a Irsko se začalo vydávat cestou poválečné neutrality – vojenské neutrality.⁸² Změna v irské neutralitě a jejím chápání nastala i po přijetí do OSN v roce 1955, respektive v 60. letech, kdy Irsko svou neutralitu začalo přetvářet do podoby „aktivní neutrality“, jelikož se začalo významně angažovat na poli OSN, zejména v oblasti peacekeepingu. V této podobě Irsko chápalo svou neutralitu až do 80. let, kdy po vstupu do Evropského hospodářského společenství (EHS) začalo svůj diskurz neutrality opět reformulovat.⁸³ Tentokrát zpátky do podoby vojenské neutrality, v kontextu NATO, jelikož vládní politici začali rozlišovat mezi NATO a budoucí vojenskou aliancí v rámci dnešní EU, kdy de facto připouštěli, že by se Irsko vzdalo své neutrality, pokud by něco takového bylo vytvořeno.⁸⁴ Další změnu své neutrality Irsko provedlo v 90. letech, kdy s přijetím Maastrichtské smlouvy a zavedením SZBP svůj status bylo nuceno redefinovat, protože se ukázalo, že jeho stávající neutralita není kompatibilní s touto smlouvou a potažmo jeho dalšího členství v EHS/EU. Irsko proto de facto zúžilo svůj status z „vojenské neutrality“ na status pouze „nečlenství ve vojenské alianci.“ – rozumějme v NATO.⁸⁵ Na základě faktoru č. 2 lze tedy říct, že mezi Irskem a Maltou je zcela zjevný rozdíl v chápání neutrality jako hodnoty z hlediska kontinuity, konzistence, a i samotného významu neutrality v jejich zahraniční politice. Ačkoliv je neutralita pro oba státy dlouhodobou hodnotou, význam a hodnota tohoto statusu se v obou případech liší. Malta svou neutralitu od jejího plného začlenění do ústavy chrání po celou dobu a neprovedla v souvislosti s ní v žádné změny, byť z hlediska změny prostředí (článek e. spojený s obdobím studené války, referující ke dvěma supervelmocem) by bylo

---

⁸¹ FANNING, Ronan. Irish Neutrality: An Historical Review. *Irish Studies in International Affairs* [online]. Royal Irish Academy, 1982, roč. 1, č. 3, s. 34–36 [cit. 31.07.2020]. Dostupné z: www.jstor.org/stable/30001722

⁸² FITZGERALD, Garret. Ireland and the European Union. *Radharc* [online]. Glucksman Ireland House, New York University, 2002, roč. 3, s. 124 [cit. 28.07.2020]. Dostupné z: www.jstor.org/stable/25114417

⁸³ FANNING, Ronan. *Irish Neutrality: An Historical Review*, s. 36–37.

⁸⁴ DEVINE, Karen. Neutrality and the development of the European Union's common security and defence policy: Compatible or competing? *Cooperation and Conflict* [online]. SAGE Publications Ltd, 2011, roč. 46, č. 3, s. 340 [cit. 19.07.2020]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/0010836711416958>; FITZGERALD, Garret. Myth of Irish neutrality not borne out by historical fact. *The Irish Times* [online]. 1999 [cit. 28.07.2020]. Dostupné z: <https://www.irishtimes.com/opinion/myth-of-irish-neutrality-not-borne-out-by-historical-fact-1.177385>

⁸⁵ DEVINE, Karen. *Neutrality and the development of the European Union's common security and defence policy: Compatible or competing?*, s. 339–360.; *Neutrality: Ireland's policy of neutrality*.

namíste některé změny provést.⁸⁶ Naproti tomu Irsko svou neutralitu v čase redefinovalo, a to hned několikrát.⁸⁷ Malta nikdy svou neutralitu nezúžila, jako to udělalo Irsko, které svůj status zúžilo celkem třikrát, a to odklonem od „aktivní neutrality“, přes „vojenskou neutralitu“ a až po dnešní stav – „neúčasti ve vojenské alianci“ – přičemž poslední změna byla provedena v přímé souvislosti s přijetím Maastrichtské smlouvy v roce 1993, kdy Irsko takřikajíc vyměnilo svou (původní) neutralitu za členství v Evropské unii.⁸⁸ Někdo by mohl namítat, že Irsko je stále neutrální a svou neutralitu pouze pozměnilo. Autor práce by, co se týče politické roviny, s tímto výrokem souhlasil, avšak ptá se: Jak je možné, když oba státy dříve provozovaly „aktivní neutralitu“, že jeden z nich svou neutralitu v souvislosti se členstvím v EU redefinuje, zúží, a druhý si svůj status ponechá v plném rozsahu? Samozřejmě, každý stát přistupoval do EU v jiné době. Malta nepodepsala Maastrichtskou smlouvu, ale až pozdější Lisabonskou, avšak tu, stejně jako Malta podepsalo samozřejmě i Irsko. Měla tedy Maastrichtská smlouva opravdu tak dramaticky odlišné konsekvence pro neutrální státy oproti Lisabonské smlouvě, že se Irsko muselo své vojenské neutrality vzdát, když můžeme vidět, že s Lisabonskou smlouvou, v případě Malty, je dokonce i aktivní neutralita kompatibilní? Odpověď na tuto otázku autor nezná. V tomto případě by byl potřeba ještě další výzkum na toto téma, avšak to není předmětem této práce. Proto se tedy autor omezí na výrok, že na základě tohoto faktoru, je vidět zcela odlišný přístup Irska a Malty k neutralitě, jako hodnotě v zahraniční politice – Malta svou neutralitu nepodřizuje své zahraniční politice, ale naopak podřizuje svou zahraniční politiku své neutralitě a tím pádem neutralita pro Maltu není jen politickou strategií, ale i hodnotou. V případě Irska toto platí také, jen přesně naopak – Irsko svou neutralitu podřizuje své zahraniční politice, a proto můžeme konstatovat, že ve všech těchto klíčových okamžicích převážil v irské zahraniční politice pragmatismus nad statusem neutrality, na kterém Irsko mimo jiné zakládá svou národní identitu.

Komparace na základě faktoru č. 3: Jaká je dominantní strategie státu v kontextu neutrality v zahraniční politice? Irsko svou zahraniční politiku z hlediska neutrality dlouhodobě staví

---

⁸⁶ XUEREB, Peter G. *The Constitution of Malta: Reflections on New Mechanisms for Synchrony of Values in Different Levels of Governance*, s. 173.

⁸⁷ KEOHANE, Daniel. *Realigning Neutrality? Irish Defence Policy and the EU* [online]. Paris: European Union Institute for Security Studies, 2001, s. 11–12 [cit. 28.07.2020]. Dostupné z: <https://www.iss.europa.eu/content/realigning-neutrality-irish-defence-policy-and-eu>

⁸⁸ DEVINE, Karen. *Neutrality and the development of the European Union's common security and defence policy: Compatible or competing?*, s. 335–360.

na svém tradičním angažmá v peacekeepingových misích, a dokonce i peace enforcementových misích, které vykonává jak pod hlavičkou OSN, tak EU a i NATO, a to už od 50. let.⁸⁹ Celkově do těchto operací bylo za tu dobu nasazeno více než 55.000 vojáků. Irsko se tak zapojuje do těchto operací velice extenzivně a má pro tyto operace vždy k dispozici až 850 vojáků, kteří společně s experty mohou být do zahraničních misí nasazeni.⁹⁰ Z toho největší část, 545 vojáků (30. června 2020), připadá na operace v rámci OSN (šestý největší příspěvek ze všech států EU);⁹¹ 18 vojáků na operace civilní a 80 na vojenské mise v rámci Evropské unie (2017)⁹² a 12 vojáků na mise pod hlavičkou NATO (2017).⁹³ V roce 2012 se Irsko zapojovalo do 75 % všech vojenských operací v rámci EU a navíc se i zapojuje do EU Battlegroups na které v roce 2012 vyčlenilo až 150 vojáků.⁹⁴ Malta naproti tomu svou zahraniční politiku v kontextu neutrality zakládá na svých schopnostech v oblasti vyjednávání, mediace konfliktu, zprostředkování jednání a zejména se snaží dlouhodobě usilovat o podporu míru v oblasti Středomoří a propojovat arabský svět s Evropou, respektive Evropskou unií.⁹⁵ Její snahy o posilování míru sahají až do 70. let, kdy Malta blokovala schválení Závěrečného aktu Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě v roce 1975 dokud nebyla začleněna kapitola o bezpečnosti ve Středomoří. Malta se tak postupem času vypracovala až do pozice mezinárodně uznávaného a důvěryhodného prostředníka a tím se tato oblast stala její dominantní strategií, přičemž její neutralita v tom hraje klíčovou roli, jelikož tato úloha je primárně přisuzována neutrálním státům jako nestranným mediátorům. Dlouhodobě se Malta například angažuje v řešení izraelsko-palestinského konfliktu i prostřednictvím misí OSN a EU. Oproti Irsku se však Malta zapojuje až na výjimky výhradně v podobě expertů, jednak z kapacitních důvodů, ale zejména kvůli své neutralitě, která jí nedovoluje zapojovat se

---

⁸⁹ *White Paper on Defence* [online]. Department of Defence, 2015, s. 32 [cit. 29.07.2020]. Dostupné z: <https://assets.gov.ie/21963/f1e7723dd1764a4281692f3f7cb96966.pdf>

⁹⁰ BEN TONRA. Security, Defence and Neutrality: The Irish Dilemma. In: *Tonra, B., Kennedy, M., Doyle, J. and Dorr, N. (eds). Irish Foreign Policy* [online]. Gill and MacMillan, 2012, s. 5–12 [cit. 28.07.2020]. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10197/7631>

⁹¹ MURPHY, Ray. Peacekeeping Contributor Profile: Ireland. In: *Providing for Peacekeeping* [online]. 8. 2018 [cit. 28.07.2020]. Dostupné z: <http://www.providingforpeacekeeping.org/2014/04/03/contributor-profile-ireland/>

⁹² Overseas Deployments Map. In: *Department of Foreign Affairs and Trade* [online]. 2017 [cit. 28.07.2020]. Dostupné z: <https://www.dfa.ie/media/dfa/alldfawebsitemedia/ourrolesandpolicies/int-priorities/womenpeaceandsecurity/ISP-overseas-deployments.pdf>

⁹³ Ibid.

⁹⁴ BEN TONRA. *Security, Defence and Neutrality: The Irish Dilemma*, s. 10–12.

⁹⁵ FENECH, Dominic. Malta's external security. *GeoJournal* [online]. Springer, 1997, roč. 41, č. 2, s. 158 [cit. 27.07.2020]. Dostupné z: www.jstor.org/stable/41147039

přímo vojensky, byť se na některých vojenských misích podílí.⁹⁶ Ve srovnání s Irskem se však Malta celkově do misí zapojuje jen velmi málo: v roce 2020 bylo na mise vysláno pouze 35 vojáků (10 OSN, 25 EU, 0 NATO).⁹⁷ Irsko tak Maltu v počtu nasazených vojáků převyšuje přibližně osmnáctkrát, přestože jeho počet obyvatel je jen desetkrát vyšší. Navíc Malta se ani nezapojuje do EU Battlegroups, ačkoliv tak včetně Irska činní všechny ostatní neutrální členské státy. Na základě komparace faktoru č. 3 práce tedy konstatuje, že obě země v kontextu svých neutralit mají naprosto odlišnou dominantní strategii v zahraniční politice. Zatímco Irsko staví na svém tradičním angažmá v peacekeepingových operacích, Malta se do těchto operací zapojuje jen v nízké intenzitě, a navíc pouze do misí, které nezahrnují přímé použití vojenských ozbrojených jednotek, jako jsou mise typu peace enforcement. Malta naopak volí strategii na opačném konci spektra, co nejméně vojenskou, a to mediační. Malta tedy v souladu se svou neutralitou se snaží co nejméně zapojovat do řešení konfliktů vojensky, a naopak využívat svých služeb jako důvěryhodného zprostředkovatele. Důvodem pro volbu této strategie jsou jednak vojenské kapacity Malty, které jsou v porovnání s irskými menší, ale hlavně její omezení ze strany neutrality a právních závazků z ní vyplývající, v tomto případě ve spojitosti s Haagskými úmluvami, které Irsko nemá. To může být i důvodem, proč se Malta nemá zájem zapojovat do EU Battlegroups – to není v souladu s tím, jak chápe svou neutralitu.

Tabulka č. 2: Výsledky porovnání neutralit Irska a Malty v zahraniční politice

	Irsko	Malta
Faktor č. 1	„Nečlenství ve vojenských aliancích“	„Malta je neutrální stát, který aktivně podporuje mír, bezpečnost a sociální pokrok mezi všemi státy, dodržováním politiky nezúčastněnosti a odmítnutím účasti ve vojenských aliancích...“
Faktor č. 2	ANO	NE
Faktor č. 3	Peacekeeping	Mediace

⁹⁶ HILLARY, Briffa. *Malta: Bridge of the Mediterranean*, s. 3–5.

⁹⁷ Overseas. In: *Armed Forces of Malta* [online] [cit. 29.07.2020]. Dostupné z: <https://afm.gov.mt/en/operationsanddeployments/overseas/Pages/Overseas.aspx>

Z komparace Irska a Malty v zahraničně politické oblasti lze tedy jasně konstatovat, že oba státy se v této oblasti od sebe navzájem výrazně liší, stejně jako tomu je i v oblasti právní. Zaprvé, zatímco Irsko svou neutralitu v zahraničně politické oblasti definuje ve velice omezeném rozsahu, který ho vpravdě až na samotné členství ve vojenských aliancích nikterak nelimituje a může proto provozovat až peace enforcementové mise, Malta, která definuje svůj status mnohem širěji, je mnohem více svázána svou neutralitou a tím je omezen i její rozsah působnosti v této oblasti, což se projevuje právě i v souvislosti s dominantní zahraniční strategií, kdy raději v souladu se svým statutem volí nevojenské prostředky. Zadruhé, Malta si svou neutralitu chrání po celou dobu od svého plného začlenění do ústavy a neprovedla od té doby žádné její změny. Malta je tedy ve vztahu ke své neutralitě velice konzistentní a vypovídá to o tom, že pro Maltu je neutralita hodnotou, která je pro ni i zároveň závazkem, který se snaží dodržovat. Oproti tomu Irsko neutralitu vidí jako nástroj, který mu v jeho zahraniční politice slouží jako prostředek pro dosahování jeho osobních cílů a nechápe neutralitu až na nečlenství ve vojenské alianci jako závazek či jako nějakou hlubší hodnotu, přičemž toto dokládá i nekonzistence Irska ve vnímání své neutrality, kterou několikrát změnilo, vždy podle orientace své zahraniční politiky. Irsko tedy k neutralitě přistupuje velice pragmaticky a když je potřeba raději upraví svou neutralitu, než aby změnilo svou zahraniční politiku. Na druhou stranu Malta neutralitu chápe jako vyšší hodnotu, které podřizuje svou zahraniční politiku, a proto se také aktivně vyhýbá jednání, které by její neutrální status zpochybnilo, či dokonce narušilo. Na závěr této kapitoly dodejme, že nejen Maltu, ale i Irsko, na rozdíl od roviny právní, zde už můžeme chápat jako neutrální. Otázka však je, jako moc věrohodná irská neutralita je, vzhledem k proběhlým změnám v jeho statusu, a co vlastně neutralita v případě Irska znamená – vzhledem k tradici změn irské neutrality, není vyloučeno, že Irsko svou neutralitu opět nějak nezmění, byť v tomhle případě by to už bylo pravděpodobně asi už jen její opuštění. Malta naopak vypadá, že je pevně rozhodnuta bránit svou neutralitu a být tak důvěryhodným neutrálním státem, který respektuje hodnoty asociované s neutralitou jak podle práva, tak i v politické praxi.

4 PESCO: Neutrality Irska a Malty

Z výsledků předchozího zkoumání už víme, že neutrality obou států se naprosto odlišují, a to nejen v oblasti práva a zahraniční politiky, ale také v tom, jak svou neutralitu definují, interpretují a v konečném důsledku i dodržují a respektují. Proč se tedy Irsko a Malta odlišně zapojují do PESCO a zda právě odlišná neutralita Malty je důvodem, proč se nezapojuje do PESCO, na to se zaměří tato kapitola. Jako první se podíváme na Maltu a na odůvodnění její vlády, proč se tak rozhodla a zda to potvrzuje naši hypotézu, či nikoliv.

První a zároveň poslední debata o PESCO v maltském parlamentu se vedla 18. prosince 2017, tedy 7 dní poté, co byla Stálá strukturovaná spolupráce spuštěna Evropskou radou.⁹⁸ Premiér Joseph Muscat na plénu řekl, že Malta se rozhodla nezapojit, ačkoliv na základě doporučení, které má k dispozici se nezdá, že by aktuální cíl PESCO byl nekompatibilní s neutralitou Malty. Jelikož však není jasné, jakým směrem se spolupráce bude ubírat, vláda proto podle něj usoudila, že bude lepší v této věci jednat opatrně a zdrženlivě. Vláda prvně potřebuje vědět, zda jde jen o lepší systém nákupu zbraní členskými státy EU, nebo zda se spolupráce bude vyvíjet více vojensky. V případě, že se PESCO časem vyvine směrem k lepší koordinaci na poli bezpečnosti, nic podle premiéra nebrání Maltě, aby se do této spolupráce zapojila, jelikož zde nehrozí žádný konflikt s její neutralitou. Domnívá se proto, že bylo lepší zvolit vyčkávací taktiku, aby vláda prvně viděla, jak se spolupráce vyvine a na základě toho se pak rozhodne, zda se Malta do této spolupráce zapojí, či nikoliv, než aby se teď hnala do neznáma a poté se parlament dohadoval, jestli z této spolupráce má Malta odejít, kvůli možnému konfliktu s její neutralitou.⁹⁹ Na závěr svého projevu k PESCO premiér Muscat dodal, že tímto rozhodnutím se však nic nemění na zárukách EU vůči Maltě ohledně vojenské pomoci, která plyne z jejího členství v EU, stejně jako vůči statním členským státům.¹⁰⁰

Na premiérova slova následně reagoval vůdce opozice Adrian Delia, který vládě v této věci vyjádřil podporu a souhlasil tak bez jakýchkoliv výhrad s postupem vlády, přičemž dodal: „*Zejména totiž v tomto případě je nezbytné znát jasně celý kontext a všechny povinnosti,*

---

⁹⁸ RAYMOND, Scicluna. *It-Tleltax-il Legizilatura: P.L.892 Dokument imqiegħed fuq il-Mejda tal-Kamra tad-Deputati fis-Seduta Numru 65 tat-18 ta' Diċembru 2017 mill-Prim Ministru*. [online]. Valletta: Skrivani tal-Kamra, 2017 [cit. 29.07.2020]. Dostupné z: <https://parlament.mt/media/92276/00892.pdf>

⁹⁹ KAMRA TAD-DEPUTATI TA. *Malta: Dibattiti tal-Kamra tad-Deputati (Rapport Uffiċjali u Rivedut): it-Tleltax-il Parlament: Seduta Nru 65: It-Tnejn, 18 ta' Diċembru, 2017* [online]. Valletta: Kamra tad-Deputati ta' Malta, 2017, s. 204 [cit. 27.07.2020]. Dostupné z: <https://parlament.mt/13th-leg/plenary-session/>

¹⁰⁰ Ibid.

kteřé z této spolupřáce mohou vyplynout, abychom tak ochřánili svou neutralitu, kteřá je dodnes součástí naší ústavy.“¹⁰¹ Následně byla ještě ze strany opozice vznesena otázka, zda Malta zvažuje vůbec nějaké zapojení do některého z projektů PESCO, přičemž tazatel připustil, že naprosto chápe obavy, že zapojení by mohlo narušit neutralitu země, avšak, jelikož na základě aktuálního doporučení to nevypadá, že by PESCO bylo s neutralitou v konfliktu, zda by tedy právě proto nebylo lepší, se do spolupřáce zapojit a snažit se zevnitř ovlivnit kam spolupřáce bude směřovat.¹⁰²

Premiér na dotaz reagoval slovy, že vláda se tak rozhodla právě na základě doporučení, které bylo zcela zásadní, protože pokud se spolupřáce začne ubírat směrem k vojenské formalizaci (explicitně zmínil „k evropské armádě“), což se zatím nestalo, bylo by pro jakýkoliv členský stát těžké něčemu takovému bránit. „Dostali bychom se tak do situace, kdy, pokud chceme být k sobě upřímní, museli bychom z takové spolupřáce odejít. A vystupovat najednou z něčeho, do čeho jsme se rozhodli zapojit,“¹⁰³ by jen poškodilo reputaci země. Malta se podle něj však zapojí do konkrétních programů, které budou v souladu s prioritami Malty, jako například v oblasti námořní obrany, ale nebude se zapojovat do spolupřáce jako takové.¹⁰⁴

Jako poslední premiér zdůraznil, že tímto nejde o odmítnutí evropské ochrany, jelikož se to nikterak netýká asociační smlouvy Malty s EU. Dále řekl, že prozatím se zdá, že v rámci spolupřáce jde, spíše než o cokoli jiného o nákup vojenského vybavení od evropských dodavatelů. Pokud se to však začne vyvíjet jiným směrem bude to pro Maltu představovat problém, proto je lepší v současnosti vyčkat, jak se to celé bude dále vyvíjet.¹⁰⁵

Z výše zmíněného je dle autora práce zcela zjevné, že než cokoli jiného, je v případě Malty důvodem pro nezapojení její neutralita. A to i přesto, že se nezdá, že by současný cíl PESCO, podle blíže nspecifikovaného doporučení, které má premiér k dispozici, představoval pro neutralitu Malty problém. Autor své tvrzení opírá o několik argumentů, které vycházejí i z předchozích srovnání mezi neutralitou Irska a Malty.

Zaprvé, u každého z řečníků se v debatě objevuje reference směrem k neutralitě, přestože bod na plénu byl pojmenován jako PESCO, nikoli neutralita, či cokoli, co by

---

¹⁰¹ Ibid., s. 205–206.

¹⁰² Ibid., s. 207.

¹⁰³ Ibid., s. 208–209.

¹⁰⁴ Ibid.

¹⁰⁵ Ibid.

s neutralitou bylo spojeno. Zároveň premiér říká, že se *nezdá*, že by PESCO bylo nekompatibilní. Je zde tedy určitá nejistota v tom, zda i teď by zapojení do spolupráce nebylo v kontextu neutrality konfliktní. Navíc, pokud by neutralita nebyl tím důvodem, proč se Malta nezapojuje do PESCO, není důvod, aby vláda na něco čekala, zejména když sám premiér připustil, že Malta má zájem se do některých projektů zapojit. V neposlední řadě pak vůdce opoziční strany přímo v kontextu PESCO zmiňuje, že zejména v tomto případě je potřeba znát všechny povinnosti, aby mohla být ochráněna neutralita Malty. Opět to implikuje podezření, že zapojení do PESCO by ji mohlo nějakým způsobem narušit. V projevu premiéra existuje také přímá reference na to, že pokud by PESCO směřovalo více vojenským směrem, byl by to pro Maltu problém ve spojitosti s její neutralitou a musela by tak, pokud by chtěla být k sobě upřímná, spolupráci opustit, avšak to by poškodilo její kredibilitu. Premiér v tomto bodě podle autora práce narážel na maltské členství v programu Partnerství pro mír, jež je součástí NATO, a které zaštiťuje spolupráci mezi armádami členů aliance a ostatních států. Malta se do tohoto programu zapojila v roce 1995 v době vlády Národní strany, avšak po volbách a následné změně vládnoucí strany v roce 1996, tento program znenadání opustila, protože nová vláda, labouristická, měla obavu, že členství v tomto programu narušuje neutralitu země, přičemž to na mezinárodním poli vyvolalo rozporuplné reakce. Malta tak byla jediným státem a dodnes je, který tento program opustil. Až v roce 2008 se Malta opět k programu připojila a dnes mezi stranami panuje konsenzus, že členství není v konfliktu s její neutralitou.¹⁰⁶ Ve spojitosti s PESCO to ukazuje, že pro Maltu je otázka důvěryhodnosti jejího neutrálního statusu naprosto zásadní a proto, přestože by se ráda do některých projektů zapojila, neučiní tak, aby jednak svou neutralitu případně nenarušila a jednak aby se vyhnula případnému opětovnému vystoupení z takové spolupráce, jako tomu bylo v případě Partnerství pro mír v roce 1996, jež následně zpochybnilo její kredibilitu. Otázku důležitosti důvěryhodnosti statusu potvrzuje i výsledek zkoumání neutrality jako právní normy na základě vnějšího faktoru č. 2, kdy bylo zjištěno, že zatímco Malta odmítla poskytnout koaličním silám využít své letiště pro vynucení bezletové zóny v roce 2011, Irsko už více než 50. let umožňuje využívat leteckou základnu v Shannon letectvem Spojených států amerických, ačkoliv je to přímo v rozporu s Haagskými úmluvami z roku 1907. Důležitost důvěryhodnosti potvrdil i vnější faktor č. 3, kdy bylo konstatováno, že až

---

¹⁰⁶ HILLARY, Briffa. *Malta: Bridge of the Mediterranean*, s. 5.

na malou výjimku, Malta dodržuje všechny povinnosti vyplývající z její neutralizační smlouvy. Důraz na důvěryhodnost neutrálního statusu Malty také reflektuje faktor č. 2 v oblasti zahraniční politiky, kdy Malta od doby plného začlenění svého statusu do ústavy neprovedla v souvislosti se ním žádné změny. Tento konzistentní přístup opět dodává kredibilitu jejího závazku být neutrálním státem a stejně jako předchozí, dokládá, že tato hodnota, která je úzce spojena s dodržováním povinností je pro Maltu naprosto zásadní – viz slova premiéra „*pokud chceme být k sobě upřímní*“. Práce tedy konstatuje, že důvodem, proč se Malta do PESCO nezapojuje, je její neutralita, respektive obava z jejího možného narušení zapojením se do spolupráce. Přičemž tato obava převládá nad zájmem zapojit se do určitých projektů, které se zaměřují na námořní obranu. Význam a důležitost neutrality ze strany Malty tedy jednoznačně převažuje nad zájmem zapojit se do PESCO.

Podíváme-li se na Irsko, v irském parlamentu proběhlo několik ožehavých debat na téma PESCO, zda neutralitu ohrožuje či nikoliv a zda by Irsko mělo v této spolupráci setrvat či odejít.¹⁰⁷ Avšak podíváme-li se na předchozí výsledky porovnání mezi Maltou a Irskem na základě všech komparačních faktorů, zjistíme, že neutralita v případě Irska se omezuje v podstatě skoro výhradně na nečlenství ve vojenské alianci, což PESCO ze své podstaty vůbec není, takže není důvod, aby se Irsko do této spolupráce nemohlo zapojit. A to i navzdory faktu, že se týká vojenské oblasti, která by standardně pro neutrální stát mohla znamenat problém. Irsko však v tomhle ohledu je naprosto speciální případ, protože svou neutralitu zakládá pouze na prohlášeních vlád, podle kterých dnes neutralita Irska znamená „neúčast ve vojenských aliancích“. Žádné jiné závazky, zejména právní, se na něj nevztahují, respektive je Irsko je nevnímá jako závazky, které z jeho neutrality vyplývají. Pro Irsko tedy PESCO nepředstavuje extrémní případ a nikterak nevybočuje z dosavadní

---

¹⁰⁷ DÁIL ÉIREANN (32ND DÁIL). Topical Issue Debate. In: *Houses of the Oireachtas* [online]. 21. 11. 2017 [cit. 29.07.2020]. Dostupné z: <https://www.oireachtas.ie/en/debates/debate/dail/2017-11-21/28?highlight%5B0%5D=pesco&highlight%5B1%5D=neutral&highlight%5B2%5D=neutral&highlight%5B3%5D=pesco&highlight%5B4%5D=neutrality>; DÁIL ÉIREANN (32ND DÁIL). Order of Business. In: *Houses of the Oireachtas* [online]. 5. 12. 2017 [cit. 29.07.2020]. Dostupné z: <https://www.oireachtas.ie/en/debates/debate/dail/2017-12-05/3?highlight%5B0%5D=neutrality&highlight%5B1%5D=pesco&highlight%5B2%5D=neutrality>; HOUSES OF THE OIREACHTAS. Select Committee on Foreign Affairs and Trade, and Defence debate. In: *Houses of the Oireachtas* [online]. 6. 12. 2017 [cit. 29.07.2020]. Dostupné z: https://www.oireachtas.ie/en/debates/debate/select_committee_on_foreign_affairs_and_trade_and_defence/2017-12-06/2?highlight%5B0%5D=pesco&highlight%5B1%5D=neutrality; HOUSES OF THE OIREACHTAS. Permanent Structured Co-operation. In: *Houses of the Oireachtas* [online]. 11. 4. 2019 [cit. 02.05.2020]. Dostupné z: <https://www.oireachtas.ie/en/debates/question/2019-04-11/36/>

irské politické praxe.¹⁰⁸ Dodejme však, že oproti Maltě tato pozice není nikterak právně závazná a na základě zkoumání faktoru č. 2 v politické oblasti jsme mohli vidět, že Irsko raději, než aby si ponechalo svůj neutrální status ve své původní podobě, raději ho zúžilo, aby se tak mohlo stát členem Evropské unie, což se v případě Malty nikdy nestalo, ačkoliv její neutrální status je definován mnohem širěji než irský a více ji tak limituje.

Abychom však odpověděli kompletně na výzkumnou otázku, je potřeba se ještě podívat na to, co Irsko motivuje se do této spolupráce zapojit. Podíváme-li se na vyjádření irské vlády v parlamentních debatách, ukazuje se, že od začátku je irskou snahou využít PESCO jako nástroj pro posílení peacekeepingových misí:¹⁰⁹ „*PESCO umožní armádě budovat své kapacity na podporu peacekeepingu prostřednictvím účasti na společných projektech. Každý členský stát pak bude uznávat skvělou práci členů ozbrojených složek [Irsko], když se budou účastnit peacekeepingových misí po celém světě. Musí projít náročným výcvikem, aby se mohli do těchto misí zapojovat, a právě část tohoto výcviku bude zahrnovat i účast v některých projektech PESCO.*“¹¹⁰ Irsko se proto zapojuje zejména do projektu Středisko pro výcvikové mise EU (European Union Training Mission Competence Centre, EU TMCC) a dále ještě do Modernizace systémů námořního sledování (Upgrade of Maritime Surveillance).¹¹¹

Odůvodnění irské vlády jde ruku v ruce i s předchozími výsledky zkoumání (faktor č. 3 v zahraniční politice), kdy Irsko staví svou zahraniční politiku v souvislosti s neutralitou na účasti v peacekeepingových misích, čímž je tak Irsko motivováno se do této spolupráce zapojit. Malta oproti právě Irsku, se v zahraniční oblasti zapojuje skoro pouze nevojensky, a proto pro ni spolupráce v rámci PESCO na rozvoji peacekeepingu není tolik zajímavá.

---

¹⁰⁸ CLANCY, Pearce. *Arise, Sleeping Beauty: What PESCO means for Ireland*, s. 85–88.

¹⁰⁹ DÁIL ÉIREANN (32ND DÁIL). European Council: Statements. In: *Houses of the Oireachtas* [online]. 28. 6. 2017 [cit. 29.07.2020]. Dostupné z: <https://www.oireachtas.ie/en/debates/debate/dail/2017-06-28/11?highlight%5B0%5D=neutral&highlight%5B1%5D=pesco&highlight%5B2%5D=neutrality&highlight%5B3%5D=neutrality>; DÁIL ÉIREANN (33RD DÁIL). European Council Meeting: Statements. In: *Houses of the Oireachtas* [online]. 6. 5. 2020 [cit. 29.07.2020]. Dostupné z: <https://www.oireachtas.ie/en/debates/debate/dail/2020-05-06/3?highlight%5B0%5D=pesco&highlight%5B1%5D=peacekeeping&highlight%5B2%5D=neutrality&highlight%5B3%5D=pesco>

¹¹⁰ DÁIL ÉIREANN. Permanent Structured Co-operation. In: *Houses of the Oireachtas* [online]. 10. 5. 2018 [cit. 29.07.2020]. Dostupné z: <https://www.oireachtas.ie/en/debates/question/2018-05-10/4?highlight%5B0%5D=neutrality&highlight%5B1%5D=pesco>

¹¹¹ *Permanent Structured Cooperation (PESCO)'s projects - Overview* [online]. European Council, 2018, s. 1–7 [cit. 29.07.2020]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/39348/table-pesco-projects.pdf>

Jelikož však má Malta možnost zapojit se i později, rozhodla se, že v souladu se svým neutrálním statutem, ústavou, neutrálními hodnotami a obavami z jejich možného narušení se do této spolupráce prozatím nezapojí, aby viděla, jak se spolupráce vyvine a zda v budoucnu pro ni opravdu nebude představovat problém z hlediska neutrality. Přičemž díky opt-in principu v rámci PESCO, jí k tomu ani nic nenutí.

Zatímco Irsko chápe PESCO jako nástroj, kterým bude posilovat svou úlohu jakožto neutrálního státu, který prostřednictvím peacekeepingových misí podporuje světový mír, Malta PESCO vnímá jen jako nástroj, který pomůže kooperaci v oblasti bezpečnosti bez přesahu do aktivit na rozvoj světového míru ve spojitosti s jeho neutrálním statutem. Zároveň však PESCO vnímá také jako potenciální ohrožení své neutrality a v tomto bodě, ostatně jako vždy, Malta dává přednost své neutralitě, a proto se do spolupráce nezapojuje.

Závěr

Na základě výsledků zkoumání práce došla k závěru, že důvodem, proč se Irsko a Malta odlišně zapojují do PESCO je, že neutralita Malty je opravdu natolik odlišná od té irské, že jí neumožňuje se do PESCO zapojit. Malta má totiž obavu, že by budoucí vývoj v rámci spolupráce mohl vést více k vojenské integraci a tím pádem by se stal nekompatibilní s jejím neutrálním statutem. Práce jako první zkoumala na základě vlastního komparačního modelu nakolik se neutrality Irska a Malty liší, přičemž tato část byla rozdělena na dvě oblasti – právní a zahraničně politickou. V právní oblasti došla k závěru, že neutrality obou států se liší natolik výrazně, že dle stanovených komparačních faktorů Irsko z pohledu práva není vůbec neutrálním státem, jelikož nespĺňuje žádnou z normativních podmínek v oblasti práva, na základě nichž může být neutrální stát kvalifikován jako neutrální, respektive trvale neutrální. Malta na základě těchto kritérií v právní oblasti neutrálním státem je, a to trvale neutrálním, který závazně dodržíje povinnosti stanovené Haagskými úmluvami z roku 1907 a zároveň dodržíje, až na malou výjimku i povinnosti vyplývající z její neutralizační smlouvy. Navíc oproti Irsku nejenomže Malta disponuje neutralizační smlouvou, která je nutnou podmínkou, aby stát mohl být označen jako trvale neutrální, Malta navíc svou neutralitu včlenila i do svého právního řádu, a to v nejvyšší možné právní formě – do ústavy, přičemž Irsko tak dodnes neučinilo. Jinými slovy, Irsko vůbec nechápe svou neutralitu z pohledu práva, a logicky tak ani nedodržíje povinnosti, které jinak z právního neutrálního statusu vyplývají. Komparace v zahraničně politické oblasti ukázala, že, na rozdíl od předchozí, je neutralita v této oblasti přítomna u obou států. I zde však existují mezi oběma státy naprosto fundamentální rozdíly. Zaprvé, každý stát definuje svou neutralitu zcela odlišně, a tudíž každý je jinak limitován ve svém jednání. Irsko svou neutralitu definuje jen jako „nečlenství ve vojenských aliancích“ a tato definice je založena na prohlášeních vlád. Naproti tomu definice Malty, je mnohem obsáhlejší, a vychází z právních norem, které jsou právně závazné, tudíž i její definice je právně závazná. V případě Irska toto však neplatí a může si svou definici libovolně upravovat podle svých aktuálních potřeb. Zadruhé, oba státy ke své neutralitě přistupují zcela odlišně. Malta svou neutralitu vnímá více než jen součást zahraniční politiky, vnímá ji jako určitou hodnotu, na které je její identita postavena. Proto si svou neutralitu snaží chránit a nepodřizuje ji své zahraniční politice. Malta nikdy svou neutralitu nezúžila, jako to udělalo Irsko, které svůj status zúžilo celkem třikrát, a to odklonem od „aktivní neutrality“, přes „vojenskou

neutralitu“ a až po dnešní stav – „neúčasti ve vojenské alianci“ – přičemž poslední změna byla provedena v přímé souvislosti s přijetím Maastrichtské smlouvy v roce 1993, kdy Irsko takřkajíc vyměnilo svou (původní) neutralitu za členství v Evropské unii. Práce v tomto bodě došlo k určitému paradoxu a to, že Malta při vstupu do Evropské unie, přestože též podepsala asociační smlouvu s Evropskou unií, svůj status zúžit nemusela. To i přesto, že při vstupu do EU její status byl širší než status Irska při podepisování Maastrichtské smlouvy. Práce však nedokázala zodpovědět, proč tomu tak je a v této věci by bylo tedy potřeba dalšího zkoumání toho, zda se Maastrichtská smlouva svými důsledky v kontextu neutrality opravdu tak výrazně lišila od Lisabonské smlouvy, že muselo dojít ke zúžení statusů neutrálních států, přestože v případě Lisabonské smlouvy už takový jev nenastal. Práce dále konstatovala, že Irsko svou neutralitu vnímá politicky z pragmatického úhlu pohledu. Pro Irsko je neutralita nástroj v rámci zahraniční politiky pro dosahování jeho cílů, přičemž se několikrát stalo, že tyto cíle převážily nad samotným neutrálním statutem, na kterém, mimo jiné, Irsko zakládá svou národní identitu. V případě Malty k něčemu takovému nedošlo ani nedochází. Zatřetí, tyto odlišnosti ve vnímání neutrality pak v praxi demonstruje dominantní strategie státu v zahraniční politice. Zatímco Irsko svou zahraniční politiku dlouhodobě staví na svém tradičním angažmá v peacekeepingových misích, včetně misí zahrnujících přímé použití vojenských prostředků (peace enforcement), což je v kontextu neutrálních států z pohledu Haagských úmluv z roku 1907 velice problematické; Malta se zapojuje do misí okrajově, a to pouze do těch, které nezahrnují přímé použití vojenské síly. Dominantní strategie Malty v zahraniční politice je totiž úplně opačná – vyjednávání, respektive mediace konfliktů, kdy opět velice záleží na kredibilitě neutrálního statusu Malty a Malta si tak nemůže dovolit, aby její status byl, byť i jen teoreticky jakkoliv zpochybněn. Na základě těchto zjištění práce proto konstatovala, že neutrality Irska a Malty jsou navzájem naprosto odlišné. Práce dále zkoumala, zda odlišná neutralita je důvodem, proč se Malta nezapojuje do PESCO. Práce analyzovala proběhlou debatu na toto téma v maltském parlamentu, přičemž došla k závěru, že hypotéza se potvrdila a že neutralita Malty je skutečně důvodem, proč se Malta do spolupráce nezapojuje. Malta, přestože má zájem se do této spolupráce zapojit, strach z možného narušení její neutrality přesto vedl maltskou vládu k zaujetí pozice, kdy vyčkává, až bude jasné, jakým směrem se PESCO bude do budoucna vyvíjet a zda i poté bude s neutralitou Malty kompatibilní. Irsko takový problém se zapojením se do PESCO nemá, ačkoliv v Irském parlamentu proběhlo několik debat na téma, zda účast v PESCO narušuje irskou

neutralitu, protože irská neutralita je naprosto odlišná od té maltské, což dokládá komparace v rámci této práce. Irská neutralita je ze své definice omezena jen a pouze na neúčast ve vojenských aliancích, a tudíž z logiky věci, jelikož PESCO není vojenskou aliancí, může se do této spolupráce zapojit, aniž by tím ohrozilo svou neutralitu. Navíc Irská vláda chápe PESCO jako nástroj, kterým bude posilovat svou úlohu neutrálního státu, který prostřednictvím peacekeepingových misí podporuje světový mír, což vnímá i jako součást svých cílů v rámci neutrality. Na druhou stranu Malta PESCO vnímá jen jako nástroj, který pomůže kooperaci v oblasti bezpečnosti bez přesahu do aktivit na rozvoj světového míru. Podstatné z pohledu této práce však je, že PESCO vnímá také jako potenciální ohrožení své neutrality a v tomto bodě, ostatně jako vždy, Malta dává přednost své neutralitě, a proto se do spolupráce nezapojuje. V závěru tedy práce došla k odpovědi na výzkumnou otázku; proč se Irsko a Malta odlišně zapojují do PESCO; přičemž důvodem je, že neutralita států je ve všech směrech natolik odlišná, že Maltě znemožňuje její zapojení, jelikož je zde obava, že by účast v PESCO mohla její neutralitu narušit, zatímco neutralita Irska zapojení umožňuje, protože s PESCO není v jakémkoliv rozporu, a navíc irská vláda v tom vidí možnost, jak podpořit výcvik svých vojáků pro peacekeepingové operace. Vzhledem ke specifčnosti neutrality každého státu je však velmi těžké predikovat, zda obecně představuje spolupráce v rámci PESCO z hlediska neutrality problém. Vždy totiž bude záležet na tom, jak daný stát svou neutralitu definuje a jak ji interpretuje, proto tedy nelze vyvodit z této případové studie obecný závěr v této věci. Autor této práce je však přesvědčen, že vždy pokud se neutrální stát zapojuje do spolupráce, která má vojenský charakter, je namísto obezřetnost, jelikož už tento samotný fakt vyvolává podezření, že by zde mohlo docházet ke konfliktu s neutrálním statutem. Opět však bude vždy záležet na konkrétním nastavení spolupráce a na typu neutrality daného státu, bez jejichž podrobné znalosti nelze žádný obecný závěr vyvodit.

Summary

Based on the research the thesis concluded that the hypothesis was right and the reason why Ireland and Malta differ from each other in the participation in PESCO is that their neutralities are so much different nature. This difference made it possible that on one hand, it prevented Malta from joining the cooperation and on the other hand, it permitted Ireland to join. Malta is afraid that the participation within PESCO could compromise its neutrality if the cooperation will develop more towards military integration which would be incompatible with its neutral status. Therefore, Malta had decided not to join PESCO and rather wait and see how the cooperation will develop in the future. On the other hand, Ireland had decided to join because its neutrality which is defined very narrow “non-membership in a military alliance” would not be compromised by joining PESCO at all although there were many parliament discussions considering the violation of neutrality by joining PESCO from an opposition. Contrary to Malta Irish neutrality is based only on government policy and not on the law as it is in case of Malta. While Malta has to follow its duties, which stem from the law, Ireland is not limited by its neutrality almost at all. Ireland based on the analysis of the parliament discussions considers PESCO as a vehicle for further development of its peacekeeping missions which is, based on neutrality comparison, totally in a line with its goals in foreign policy. Malta, on the other hand, is not so much involved in peacekeeping operations and its dominant foreign strategy regarding neutrality is mediation and being an interlocutor, which is a strategy primarily based on credibility. Therefore, Malta rather than possibly compromise its status opted out for wait and see approach to avoid any doubts regarding its participation and neutrality.

Použitá literatura

AFSAH, Ebrahim. Neutralization. In: *Max Planck Encyclopedias of International Law (MPEPIL)* [online]. Oxford Public International Law, 2011 [cit. 19.07.2020]. Dostupné z: <https://opil.ouplaw.com/view/10.1093/law:epil/9780199231690/law-9780199231690-e351?prd=MPIL>

Algeria - Neutrality of Malta Declaration [online]. 1977 [cit. 24.07.2020]. Dostupné z: <https://foreignandeu.gov.mt/en/Treaties%20Series/Documents/Algeria%20-%20Neutrality%20of%20Malta%20Declaration%20-%2027%20July%201977%20-%20Joseph%20Cassar.pdf>

BEN TONRA. Security, Defence and Neutrality: The Irish Dilemma. In: *Tonra, B., Kennedy, M., Doyle, J. and Dorr, N. (eds). Irish Foreign Policy* [online]. Gill and MacMillan, 2012, s. 1–23 [cit. 28.07.2020]. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/10197/7631>

BOCZEK, Boleslaw Adam. *International law: a dictionary*. Lanham, Md: Scarecrow Press, 2005. Dictionaries of international law no. 2.

BOTHE, Michael. Neutrality, Concept and General Rules. In: *Max Planck Encyclopedias of International Law (MPEPIL)* [online]. Oxford Public International Law, 2015 [cit. 14.07.2020]. Dostupné z: <https://opil.ouplaw.com/view/10.1093/law:epil/9780199231690/law-9780199231690-e349?prd=MPIL#>

BYRNE, Nicola. Irish protest military use of Shannon airport. *The Guardian* [online]. 2003 [cit. 26.07.2020]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/world/2003/jan/19/iraq3>

CLANCY, Pearce. Arise, Sleeping Beauty: What PESCO means for Ireland. In: *The Irish Yearbook of International Law* [online]. 2018. Bloomsbury Publishing, 2020, s. 79–89 [cit. 30.07.2020]. Irish Yearbook of International Law 13. Dostupné z: https://books.google.co.uk/books?id=ph_YDwAAQBAJ&pg=PA88&lpg=PA88&dq=malta+PESCO+mt&source=bl&ots=G1zCShVzXK&sig=ACfU3U28A8XQ02xZM4lJmxl9HC3RIG2W5w&hl=en&sa=X&ved=2ahUKEwigp2P75XpAhVQsaQKHetfAuUQ6AEwBnoECAoQAQ#v=onepage&q=malta%20PESCO%20mt&f=false

COELMONT, Jo. *With PESCO brought to life, will European defence live happily ever after?* [online]. Egmont, 2017 [cit. 31.07.2020]. Dostupné z: <http://www.egmontinstitute.be/with-pesco-brought-to-life-european-defence/>

Constitution of Malta [online]. 1964 [cit. 23.07.2020]. Dostupné z: <http://justiceservices.gov.mt/DownloadDocument.aspx?app=lom&itemid=8566>

Convention (XIII) concerning the Rights and Duties of Neutral Powers in Naval War. [online]. 1907 [cit. 14.07.2020]. Dostupné z: <https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/xsp/.ibmmodes/domino/OpenAttachment/applic/ihl/ihl.nsf/06A47A50FE7412AFC12563CD002D6877/FULLTEXT/IHL-28-EN.pdf>

Convention(V) respecting the Rights and Duties of Neutral Powers and Persons in Case of War on Land. [online]. 1907 [cit. 14.07.2020]. Dostupné z: <https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/xsp/.ibmmodes/domino/OpenAttachment/applic/ihl/ihl.nsf/71929FBD2655E558C12563CD002D67AE/FULLTEXT/IHL-20-EN.pdf>

COUNCIL OF THE EU. Defence cooperation: Council adopts an implementation roadmap for the Permanent Structured Cooperation (PESCO). In: *European Council* [online]. 6. 3. 2018 [cit. 31.07.2020]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/03/06/defence-cooperation-council-adopts-an-implementation-roadmap-for-the-permanent-structured-cooperation-pesco/>

COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION. *Council conclusions on implementing the EU Global Strategy in the area of Security and Defence*. 2017.

CYRIL E. BLACK a RICHARD A. FALK. *Neutralization and World Politics* [online]. Princeton, N.J.: Princeton University Press, 1968 [cit. 21.07.2020]. Dostupné z: <https://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=shib&custid=s1240919&profile=eds>

DÁIL ÉIREANN. *Parliamentary Debates: Dáil Éireann: (Official Report — Unrevised)* [online]. Houses of the Oireachtas, 2015 [cit. 26.07.2020]. Parliamentary debates. Dostupné z: <https://data.oireachtas.ie/ie/oireachtas/debateRecord/dail/2015-03-06/debate/mul@/main.pdf>

DÁIL ÉIREANN. Permanent Structured Co-operation. In: *Houses of the Oireachtas* [online]. 10. 5. 2018 [cit. 29.07.2020]. Dostupné z: <https://www.oireachtas.ie/en/debates/question/2018-05-10/4?highlight%5B0%5D=neutrality&highlight%5B1%5D=pesco>

DÁIL ÉIREANN (32ND DÁIL). European Council: Statements. In: *Houses of the Oireachtas* [online]. 28. 6. 2017 [cit. 29.07.2020]. Dostupné z: <https://www.oireachtas.ie/en/debates/debate/dail/2017-06-28/11?highlight%5B0%5D=neutral&highlight%5B1%5D=pesco&highlight%5B2%5D=neutrality&highlight%5B3%5D=neutrality>

DÁIL ÉIREANN (32ND DÁIL). Order of Business. In: *Houses of the Oireachtas* [online]. 5. 12. 2017 [cit. 29.07.2020]. Dostupné z: <https://www.oireachtas.ie/en/debates/debate/dail/2017-12-05/3?highlight%5B0%5D=neutrality&highlight%5B1%5D=pesco&highlight%5B2%5D=neutrality>

DÁIL ÉIREANN (32ND DÁIL). Topical Issue Debate. In: *Houses of the Oireachtas* [online]. 21. 11. 2017 [cit. 29.07.2020]. Dostupné z: <https://www.oireachtas.ie/en/debates/debate/dail/2017-11-21/28?highlight%5B0%5D=pesco&highlight%5B1%5D=neutral&highlight%5B2%5D=neutral&highlight%5B3%5D=pesco&highlight%5B4%5D=neutrality>

DÁIL ÉIREANN (33RD DÁIL). European Council Meeting: Statements. In: *Houses of the Oireachtas* [online]. 6. 5. 2020 [cit. 29.07.2020]. Dostupné z: <https://www.oireachtas.ie/en/debates/debate/dail/2020-05-06/3?highlight%5B0%5D=pesco&highlight%5B1%5D=peacekeeping&highlight%5B2%5D=neutrality&highlight%5B3%5D=pesco>

Declaration by the Government of Italy with Respect to the Neutrality of Malta [online]. 1980 [cit. 24.07.2020]. Dostupné z: <https://foreignandeu.gov.mt/en/Treaties%20Series/Documents/Italy%20-%20%20Declaration%20by%20the%20Government%20of%20Italy%20with%20Respect%20to%20the%20Neutrality%20of%20Malta%20-%202015%20September%201980.pdf>

Declaration Respecting Maritime Law. In: *International Committee of the Red Cross* [online]. 16. 4. 1856 [cit. 14.07.2020]. Dostupné z: <https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/Article.xsp?action=openDocument&documentId=473FCB0F41DCC63BC12563CD0051492D>

DEVINE, Karen. Neutrality and the development of the European Union's common security and defence policy: Compatible or competing? *Cooperation and Conflict* [online]. SAGE Publications Ltd, 2011, roč. 46, č. 3, s. 334–369 [cit. 19.07.2020]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/0010836711416958>

EEAS PRESS TEAM. *Globální strategie zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie* [online]. Brusel: EEAS, 2016 [cit. 31.07.2020]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/topics/eu-global-strategy/17304/global-strategy-european-unions-foreign-and-security-policy_en

EEAS PRESS TEAM. *Permanent Structured Cooperation - PESCO* [online]. Brussels: EEAS, 2018 [cit. 31.07.2020]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/pesco_factsheet_22-06-2018_2.pdf

EEAS PRESS TEAM. *Permanent structured cooperation - PESCO: Deepening defence cooperation among EU member states* [online]. Brussels: EEAS, 2019 [cit. 31.07.2020]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/pesco_factsheet_november_2019.pdf

IEHC: Horgan v. An Taoiseach & Ors [2003] IEHC 64 [online]. 2003 [cit. 22.07.2020]. Dostupné z: <http://www.bailii.org/cgi-bin/markup.cgi?doc=/ie/cases/IEHC/2003/64.html>

FANNING, Ronan. Irish Neutrality: An Historical Review. *Irish Studies in International Affairs* [online]. Royal Irish Academy, 1982, roč. 1, č. 3, s. 27–38 [cit. 31.07.2020]. Dostupné z: www.jstor.org/stable/30001722

FENECH, Dominic. Malta's external security. *GeoJournal* [online]. Springer, 1997, roč. 41, č. 2, s. 153–163 [cit. 27.07.2020]. Dostupné z: www.jstor.org/stable/41147039

FIOTT, Daniel. Being small, acting tall? Malta and European defence. *The Common Security and Defence Policy: National Perspective* [online]. 2015, č. 79, s. 93–96 [cit. 22.07.2020]. Dostupné z: <http://www.egmontinstitute.be/content/uploads/2015/05/ep79.pdf?type=pdf>

FIOTT, Daniel. *Is Permanent Structured Cooperation a Workable Way Towards EU Defence?* [online]. Brussels: Madariaga, 2010 [cit. 31.07.2020]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/profile/Daniel_Fiott/publication/264124529_Is_Permanent_Structured_Cooperation_a_Workable_Way_towards_EU_Defence/links/53cf63fe0cf2f7e53cf7f10a/Is-Permanent-Structured-Cooperation-a-Workable-Way-towards-EU-Defence.pdf

FITZGERALD, Garret. Ireland and the European Union. *Radharc* [online]. Glucksman Ireland House, New York University, 2002, roč. 3, s. 123–135 [cit. 28.07.2020]. Dostupné z: www.jstor.org/stable/25114417

FITZGERALD, Garret. Myth of Irish neutrality not borne out by historical fact. *The Irish Times* [online]. 1999 [cit. 28.07.2020]. Dostupné z: <https://www.irishtimes.com/opinion/myth-of-irish-neutrality-not-borne-out-by-historical-fact-1.177385>

GRANT, John P. a J. Craig BARKER, eds. Encyclopaedic Dictionary of International Law. In: GRANT, John P. a J. Craig BARKER, eds. *neutralized States* [online]. 3. vyd. Oxford University Press, 2009 [cit. 26.07.2020]. Dostupné z: <https://www.oxfordreference.com/view/10.1093/acref/9780195389777.001.0001/acref-9780195389777-e-1558>

HILLARY, Briffa. *Malta: Bridge of the Mediterranean* [online]. London: King's College London, 2018 [cit. 29.07.2020]. SSANSE. Dostupné z: <http://ams.hi.is/wp-content/uploads/2018/06/Malta-Bridge-of-the-Mediterranean-Neutrality-as-a-Small-State-Status-Seeking-Grand-Strategy.pdf>

HOUSES OF THE OIREACHTAS. Permanent Structured Co-operation. In: *Houses of the Oireachtas* [online]. 11. 4. 2019 [cit. 02.05.2020]. Dostupné z: <https://www.oireachtas.ie/en/debates/question/2019-04-11/36/>

HOUSES OF THE OIREACHTAS. Select Committee on Foreign Affairs and Trade, and Defence debate. In: *Houses of the Oireachtas* [online]. 6. 12. 2017 [cit. 29.07.2020]. Dostupné z: https://www.oireachtas.ie/en/debates/debate/select_committee_on_foreign_affairs_and_trade_and_defence/2017-12-06/2?highlight%5B0%5D=pesco&highlight%5B1%5D=neutrality

KAMRA TAD-DEPUTATI TA. *Malta: Dibattiti tal-Kamra tad-Deputati (Rapport Uffiċjali u Rivedut): it-Tleltax-il Parlament: Seduta Nru 65: It-Tnejn, 18 ta' Diċembru, 2017* [online]. Valletta: Kamra tad-Deputati ta' Malta, 2017 [cit. 27.07.2020]. Dostupné z: <https://parlament.mt/13th-leg/plenary-session/>

KENNY, Enda. *European Council Meeting: Statements – Dáil Éireann (32nd Dáil) – Wednesday, 8 Mar 2017 – Houses of the Oireachtas*. Dublin, 2017.

KEOHANE, Daniel. *Realigning Neutrality? Irish Defence Policy and the EU* [online]. Paris: European Union Institute for Security Studies, 2001 [cit. 28.07.2020]. Occasional Papers. Dostupné z: <https://www.iss.europa.eu/content/realigning-neutrality-irish-defence-policy-and-eu>

Konsolidovaná znění Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie [online]. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2016 [cit. 31.07.2020]. Úřední věstník. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2016:202:FULL&from=EN>

LANNON, John. A question of neutrality and Shannon airport. *RTE* [online]. 2019 [cit. 26.07.2020]. Dostupné z: <https://www.rte.ie/brainstorm/2019/0115/1023314-a-question-of-neutrality-and-shannon-airport/>

MALTA INDEPENDENT. No Contact with Nato; Malta's role in Libyan crisis purely humanitarian. *Malta Independent* [online]. 2011 [cit. 26.07.2020]. Dostupné z: <https://www.independent.com.mt/articles/2011-03-08/news/no-contact-with-nato-maltas-role-in-libyan-crisis-purely-humanitarian-pm-288852/>

MUELLER, Karl P., ed. *Precision and purpose: airpower in the Libyan Civil War* [online]. Santa Monica, California: RAND, 2015 [cit. 26.07.2020]. Research report RR-676-AF. Dostupné z: https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/research_reports/RR600/RR676/RAND_RR676.pdf

MUELLER, WOLFGANG. Two Differing Concepts of Neutrality. In: *A Good Example of Peaceful Coexistence?* [online]. Austrian Academy of Sciences Press, 2011, s. 41–76 [cit. 19.07.2020]. The Soviet Union, Austria, and Neutrality, 1955-1991. Dostupné z: www.jstor.org/stable/j.ctv3znxsz.5

MURPHY, Ray. Peacekeeping Contributor Profile: Ireland. In: *Providing for Peacekeeping* [online]. 8. 2018 [cit. 28.07.2020]. Dostupné z: <http://www.providingforpeacekeeping.org/2014/04/03/contributor-profile-ireland/>

MURPHY, Steven. Ireland and NATO: Challenges and Opportunities. *SSANSE Project* [online]. 2020, s. 1–17 [cit. 26.07.2020]. Dostupné z: <http://ams.hi.is/wp-content/uploads/2020/04/Nato-Ireland-paper.pdf>

Neutrality: Ireland's policy of neutrality. In: *Department of Foreign Affairs and Trade* [online] [cit. 22.07.2020]. Dostupné z: <https://www.dfa.ie/our-role-policies/international-priorities/peace-and-security/neutrality/>

Neutrality Under Scrutiny in the Iraq Conflict: Summary of Switzerland's neutrality policy during the Iraq conflict in response to the Reimann Postulate (03.3066) and to the Motion by the SVP Parliamentary Group (03.3050) [online]. EDA, 2005 [cit. 19.07.2020]. Dostupné z: <https://www.eda.admin.ch/dam/eda/en/documents/aussenpolitik/voelkerrecht/NeutralitaetspraxisSchweizIrak-Konflikt.en.pdf>

Notification on Permanent Structured Cooperation (PESCO) to the Council and to the High Representative of the Union for Foreign Affairs and Security Policy [online]. 2017 [cit. 31.07.2020]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/media/31511/171113-pesco-notification.pdf>

Overseas. In: *Armed Forces of Malta* [online] [cit. 29.07.2020]. Dostupné
z: <https://afm.gov.mt/en/operationsanddeployments/overseas/Pages/Overseas.aspx>

Overseas Deployments Map. In: *Department of Foreign Affairs and Trade* [online]. 2017 [cit. 28.07.2020]. Dostupné
z: <https://www.dfa.ie/media/dfa/alldfawebstitemedia/ourrolesandpolicies/int-priorities/womenpeaceandsecurity/ISP-overseas-deployments.pdf>

PACE, Rodrick. Europeanisation of Malta's Foreign Policy: Defying the Trends or Conforming to Them? *Hellenic Studies/Etudes Helleniques* [online]. Centre for Hellenic Studies & Research Canada-KEEK, 2015, roč. 23, č. 1, s. 169–192 [cit. 31.07.2020]. Dostupné
z: <https://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=shib&custid=s1240919&profile=eds>

PAVLÍČKOVÁ, Kristýna. EU dává nový impuls užší obranné spolupráci. In: *Euroskop.cz* [online]. 27. 11. 2017 [cit. 31.07.2020]. Dostupné
z: <https://www.euroskop.cz/9047/30075/clanek/eu-dava-novy-impuls-uzsi-obranne-spolupraci/>

Permanent Structured Cooperation - PESCO [online]. Council of the European Union, 2017 [cit. 31.07.2020]. Dostupné
z: https://www.consilium.europa.eu/media/32081/qa_pesco.pdf

Permanent Structured Cooperation (PESCO)'s projects - Overview [online]. European Council, 2018 [cit. 29.07.2020]. Dostupné
z: <https://www.consilium.europa.eu/media/39348/table-pesco-projects.pdf>

PESCO SECRETARIAT. About. In: *PESCO* [online] [cit. 31.07.2020]. Dostupné
z: <https://pesco.europa.eu/about/>

PESCO SECRETARIAT. Binding Commitments. In: *PESCO* [online] [cit. 31.07.2020]. Dostupné z: <https://pesco.europa.eu/binding-commitments/>

Presidency Conclusions – Brussels, 18/19 June 2009 [online]. Brussels: Council of the European Union, 2009 [cit. 21.07.2020]. Dostupné
z: https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/108622.pdf

RAYMOND, Scicluna. *It-Tlethax-il Legizilatura: P.L.892 Dokument imqiegħed fuq il-Mejda tal-Kamra tad-Deputati fis-Seduta Numru 65 tat-18 ta' Diċembru 2017 mill-Prim Ministru*. [online]. Valletta: Skrivani tal-Kamra, 2017 [cit. 29.07.2020]. Dostupné
z: <https://parlament.mt/media/92276/00892.pdf>

Russia - Neutrality of Malta Aide Memoire [online]. 1981 [cit. 24.07.2020]. Dostupné
z: <https://foreignandeu.gov.mt/en/Treaties%20Series/Documents/Russia%20-%20Neutrality%20of%20Malta%20Aide%20Memoire%20-%202008%20October%201981.pdf>

SEGER, Paul. The Law of Neutrality. In: CLAPHAM, Andrew a Paola GAETA, eds. *The Oxford Handbook of International Law in Armed Conflict* [online]. Oxford University Press, 2014 [cit. 14.07.2020]. Dostupné z: <https://www.oxfordhandbooks.com/view/10.1093/law/9780199559695.001.0001/law-9780199559695-e-10>

Statistics on Munitions of War. In: *Department of Transport, Tourism And Sport* [online] [cit. 26.07.2020]. Dostupné z: <http://www.dttas.old.gov.ie/aviation/publications/english/statistics-munitions-war>

THE EDITORS OF ENCYCLOPAEDIA BRITANNICA. Neutralism. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 21. 3. 2016 [cit. 17.07.2020]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/neutralism>

THE EDITORS OF ENCYCLOPAEDIA BRITANNICA. Neutrality. In: *Encyclopedia Britannica* [online]. 8. 1. 2020 [cit. 14.07.2020]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/neutrality>

US navy ship in Malta on Sunday. In: *Times of Malta* [online]. 7. 2. 2020 [cit. 26.07.2020]. Dostupné z: <https://timesofmalta.com/articles/view/us-navy-ship-in-malta-on-sunday.769168>

White Paper on Defence [online]. Department of Defence, 2015 [cit. 29.07.2020]. Dostupné z: <https://assets.gov.ie/21963/f1e7723dd1764a4281692f3f7cb96966.pdf>

XUEREB, Peter G. The Constitution of Malta: Reflections on New Mechanisms for Synchrony of Values in Different Levels of Governance. In: ALBI, Anneli a Samo BARDUTZKY, eds. *National Constitutions in European and Global Governance: Democracy, Rights, the Rule of Law: National Reports* [online]. The Hague: T.M.C. Asser Press, 2019, s. 141–178 [cit. 28.07.2020]. Dostupné z: https://link.springer.com/content/pdf/10.1007%2F978-94-6265-273-6_4.pdf

ZIMMER, Scott, MLS. Neutrality (political relations). In: *Salem Press Encyclopedia* [online]. 2019, s. 2 [cit. 31.07.2020]. Dostupné z: <https://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=shib&custid=s1240919&direct=true&db=ers&AN=87323974&site=eds-live&scope=site&lang=cs>

TEZE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno:

Petr Kadlec

E-mail:

50660600@fsv.cuni.cz

Studijní obor:

Mezinárodní teritoriální studia

Semestr a školní rok zahájení práce:

Zimní semestr 2017/2018

Semestr a školní rok ukončení práce:

Letní semestr 2020

Vedoucí bakalářského semináře:

JUDr. Vladimír Handl, CSc.

Vedoucí práce:

doc. Mgr. Tomáš Weiss, M.A., Ph.D.

Název práce:

Neutralita jako překážka pro zapojení do PESCO: Porovnání příkladu Irska a Malty

Charakteristika tématu práce (max. 10 řádek):

Permanent Structured Cooperation (PESCO), česky Stálá strukturovaná spolupráce, je smluvně založený rámec a proces prohloubení obranné spolupráce napříč členskými státy Evropské unie. Tato spolupráce byla spuštěna v roce 2017 a do roku 2020 se zatím zapojilo 25 z 27 členských států kromě Dánska a neutrální Malty. Práce je komparativní případovou studií, která zkoumá proč se Irsko do této spolupráce zapojuje a Malta ne, když jsou oba neutrálními státy. Práce nejprve na základě vlastního modelu s předem vydefinovanými faktory porovnává neutrality Irska a Malty, nakolik se od sebe odlišují. Na základě těchto výsledků se pak práce zabývá přímo důvody, které vedly vlády obou států k rozhodnutí zapojit se, či nezapojit a zda odlišná neutralita je opravdu důvodem proč se Irsko může zapojovat a Malta ne.

Zdůvodnění úprav a změn tématu od zadání projektu do odevzdání práce (max. 10 řádek):

V průběhu času se Česká republika začala do PESCO zapojovat více než Rakousko, a tím tak část výzkumné otázky nebyla nadále relevantní pro další zkoumání. Po konzultaci s vedoucím jsme se proto rozhodli, změnit práci na komparaci dvou neutrálních států. Jednoho, který se do spolupráce nezapojuje, Malty, a druhého, Irska, který se zapojuje. Zároveň s tím došlo i k záměně Rakouska za Irsko, jelikož Irsko má mnohem více společného s Maltou, než je tomu v případě Rakouska. S tím se také změnil i rámec, jelikož zde byla hypotéza, že neutrality států se od sebe budou lišit, resp. se, že neutralita Malty bude natolik odlišná, že jí znemožní se do spolupráce zapojit a proto byl rámec změněn.

Struktura práce (hlavní kapitoly obsahu):

Úvod

- 1. Neutralita**
- 2. Stálá strukturovaná Spolupráce (PESCO)**
- 3. Srovnání neutralit Irska a Malty**
- 4. PESCO: Neutrality Irska a Malty**

Závěr

Prameny a literatura (výběrová bibliografie, max. 30 hlavních titulů):

AFSAH, Ebrahim. Neutralization. In: Max Planck Encyclopedias of International Law (MPEPIL) [online]. Oxford Public International Law, 2011 [cit. 19.07.2020]. Dostupné z: <https://opil.ouplaw.com/view/10.1093/law:epil/9780199231690/law-9780199231690-e351?prd=MPIL>

BOTHE, Michael. Neutrality, Concept and General Rules. In: Max Planck Encyclopedias of International Law (MPEPIL) [online]. Oxford Public International Law, 2015 [cit. 14.07.2020]. Dostupné z: <https://opil.ouplaw.com/view/10.1093/law:epil/9780199231690/law-9780199231690-e349?prd=MPIL#>

CLANCY, Pearce. Arise, Sleeping Beauty: What PESCO means for Ireland. In: The Irish Yearbook of International Law [online]. 2018. Bloomsbury Publishing, 2020, s. 79–89 [cit. 30.07.2020]. Irish Yearbook of International Law 13. Dostupné z: https://books.google.co.uk/books?id=ph_YDwAAQBAJ&pg=PA88&lpg=PA88&dq=malta+PESCO+mt&source=bl&ots=G1zCShVzXK&sig=ACfU3U28A8XQ02xZM4Jmxl9HC3RIG2W5w&hl=en&sa=X&ved=2ahUKEwigpq2P75XpAhVQsaQKHetfAuUQ6AEwBnoECAoQAQ#v=onepage&q=malta%20PESCO%20mt&f=false

COELMONT, Jo. With PESCO brought to life, will European defence live happily ever after? [online]. Egmont, 2017 [cit. 31.07.2020]. Dostupné z: <http://www.egmontinstitute.be/with-pesco-brought-to-life-european-defence/>

Constitution of Malta [online]. 1964 [cit. 23.07.2020]. Dostupné z: <http://justiceservices.gov.mt/DownloadDocument.aspx?app=lom&itemid=8566>

Convention (XIII) concerning the Rights and Duties of Neutral Powers in Naval War. [online]. 1907 [cit. 14.07.2020]. Dostupné z: <https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/xsp/.ibmmodes/domino/OpenAttachment/applic/ihl/ihl.nsf/06A47A50FE7412AFC12563CD002D6877/FULLTEXT/IHL-28-EN.pdf>

Convention(V) respecting the Rights and Duties of Neutral Powers and Persons in Case of War on Land. [online]. 1907 [cit. 14.07.2020]. Dostupné z: <https://ihl-databases.icrc.org/applic/ihl/ihl.nsf/xsp/.ibmmodes/domino/OpenAttachment/applic/ihl/ihl.nsf/71929FBD2655E558C12563CD002D67AE/FULLTEXT/IHL-20-EN.pdf>

COUNCIL OF THE EU. Defence cooperation: Council adopts an implementation roadmap for the Permanent Structured Cooperation (PESCO). In: European Council [online]. 6. 3. 2018 [cit. 31.07.2020]. Dostupné z: <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2018/03/06/defence-cooperation-council-adopts-an-implementation-roadmap-for-the-permanent-structured-cooperation-pesco/>

CYRIL E. BLACK a RICHARD A. FALK. Neutralization and World Politics [online]. Princeton, N.J.: Princeton University Press, 1968 [cit. 21.07.2020]. Dostupné z: <https://search.ebscohost.com/login.aspx?authtype=shib&custid=s1240919&profile=eds>

DÁIL ÉIREANN. Parliamentary Debates: Dáil Éireann: (Official Report — Unrevised) [online]. Houses of the Oireachtas, 2015 [cit. 26.07.2020]. Parliamentary debates. Dostupné z: <https://data.oireachtas.ie/ie/oireachtas/debateRecord/dail/2015-03-06/debate/mul@/main.pdf>

Declaration by the Government of Italy with Respect to the Neutrality of Malta [online]. 1980 [cit. 24.07.2020]. Dostupné z: <https://foreignandeu.gov.mt/en/Treaties%20Series/Documents/Italy%20-%20%20Declaration%20by%20the%20Government%20of%20Italy%20with%20Respect%20to%20the%20Neutrality%20of%20Malta%20-%202015%20September%201980.pdf>

DEVINE, Karen. Neutrality and the development of the European Union's common security

and defence policy: Compatible or competing? Cooperation and Conflict [online]. SAGE Publications Ltd, 2011, roč. 46, č. 3, s. 334–369 [cit. 19.07.2020]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/0010836711416958>

EEAS PRESS TEAM. Permanent structured cooperation - PESCO: Deepening defence cooperation among EU member states [online]. Brussels: EEAS, 2019 [cit. 31.07.2020]. Dostupné z: https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/pesco_factsheet_november_2019.pdf

FIOTT, Daniel. Being small, acting tall? Malta and European defence. The Common Security and Defence Policy: National Perspective [online]. 2015, č. 79, s. 93–96 [cit. 22.07.2020]. Dostupné z: <http://www.egmontinstitute.be/content/uploads/2015/05/ep79.pdf?type=pdf>

GRANT, John P. a J. Craig BARKER, eds. Encyclopaedic Dictionary of International Law. In: GRANT, John P. a J. Craig BARKER, eds. neutralized States [online]. 3. vyd. Oxford University Press, 2009 [cit. 26.07.2020]. Dostupné z: <https://www.oxfordreference.com/view/10.1093/acref/9780195389777.001.0001/acref-9780195389777-e-1558>

HILLARY, Briffa. Malta: Bridge of the Mediterranean [online]. London: King's College London, 2018 [cit. 29.07.2020]. SSANSE. Dostupné z: <http://ams.hi.is/wp-content/uploads/2018/06/Malta-Bridge-of-the-Mediterranean-Neutrality-as-a-Small-State-Status-Seeking-Grand-Strategy.pdf>

KAMRA TAD-DEPUTATI TA. Malta: Dibattiti tal-Kamra tad-Deputati (Rapport Uffiċjali u Rivedut): it-Tlethax-il Parlament: Seduta Nru 65: It-Tnejn, 18 ta' Diċembru, 2017 [online]. Valletta: Kamra tad-Deputati ta' Malta, 2017 [cit. 27.07.2020]. Dostupné z: <https://parlament.mt/13th-leg/plenary-session/>

Neutrality: Ireland's policy of neutrality. In: Department of Foreign Affairs and Trade [online] [cit. 22.07.2020]. Dostupné z: <https://www.dfa.ie/our-role-policies/international-priorities/peace-and-security/neutrality/>

SEGER, Paul. The Law of Neutrality. In: CLAPHAM, Andrew a Paola GAETA, eds. The Oxford Handbook of International Law in Armed Conflict [online]. Oxford University Press, 2014 [cit. 14.07.2020]. Dostupné z: <https://www.oxfordhandbooks.com/view/10.1093/law/9780199559695.001.0001/law-9780199559695-e-10>

XUEREB, Peter G. The Constitution of Malta: Reflections on New Mechanisms for Synchrony of Values in Different Levels of Governance. In: ALBI, Anneli a Samo BARDUTZKY, eds. National Constitutions in European and Global Governance: Democracy, Rights, the Rule of Law: National Reports [online]. The Hague: T.M.C. Asser Press, 2019, s. 141–178 [cit. 28.07.2020]. Dostupné z: https://link.springer.com/content/pdf/10.1007%2F978-94-6265-273-6_4.pdf

Podpis studenta a datum
30. 7. 2020

Schváleno	Datum	Podpis
Vedoucí práce		
Vedoucí bakalářského semináře		
Garant oboru		